



Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Készült: 2025.



Intézmény OM - azonosítója: 201811	Készítette: Csiszárné Huszár Judit Főigazgató P.H <i>az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a</i> nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
<i>A Pedagógiai Programot 20/2012.</i> <i>(VIII.31.)</i> <i>EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése</i> <i>alapján</i> az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében <u>véleményezte, szakmai javaslatait</u> megtette. A szakmai munkaközösség nevében	<i>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a</i> <i>pedagógiai programot a Szülői Szervezet</i> <u>megismerte</u> és támogatja annak megvalósítását. Szülői Szervezet elnöke Továbbá A nevelőmunkát közvetlenül segítő <u>alkalmazottak</u> a pedagógiai program tartalmáról a <u>tájékoztatást megkapták</u> Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében
<i>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a Napraforgó Óvoda</i> <i>és Bölcsőde Pedagógiai Programját a fenntartó a.../2025. (...). számú határozatával</i> jóváhagyta. A fenntartó képviselőjében P.H.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.alsoorsovi.hu	Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig
Verziószám:1/2025.	Készült: 2 eredeti példányban Iktatószám:.....



TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS	5
1. AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	6
1.1. Intézményünk adatai	6
1.2. Óvodánk sajátos arculata	7
2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS ALAPELVEI	9
2.1. Óvodaképünk	11
2.2. Gyermekképünk	12
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	14
3.1. Az egészséges életmód alakítása	14
3.1.1. Egészségfejlesztési program	15
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	23
3.2.1. Beszoktatás, befogadás	27
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
3.3.1. Az anyanyelvi nevelés	28
3.3.2. Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	31
4. ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI	32
4.1. Játék	32
4.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	37
4.2.1. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység – A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek	40
4.2.2. Verselés, mesélés	43
4.2.3. Ének, zene, népi játék, tánc	46
4.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	48
4.2.5. Mindennapos mozgás	49
4.2.6. Külső világ tevékeny megismerése	52
4.2.6.1. Matematikai tapasztalatszerzés	55
4.3. Munka jellegű tevékenységek	56
5. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	59
6. A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK	59
6.1. Pedagógiai folyamatok és tevékenységek tervezése	59
6.2. A tanulás szervezésének szabályai	62
6.2.1. Módszerek, eszközök, munkaformák	63
7. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE	65
7.1. Személyi feltételek	65
7.2. Tárgyi feltételek	67



7.3. Óvodai életünk megszervezésének elvei, folyamatai	67
7.3.1. Napirend és hetirend	68
8. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK ..	71
8.1. A főigazgató gyermekvédelmi feladatai	71
8.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai	72
8.3. A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai.....	72
9. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	73
10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	74
10.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése - oktatása	74
10.1.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	74
10.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-fejlesztése.....	75
10.1.3. A kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	75
10.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	76
10.2.1. Hátrányos helyzetű gyermek.....	76
10.2.2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	77
10.2.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	77
10.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése	79
10.3.1. Az 1-es típusú cukorbetegséggel élő gyermek ellátása.....	79
10.3.2. A fokozott kockázatú allergiás gyerekek ellátása	79
11. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	80
11.1. Óvoda – család kapcsolata	80
11.2. Óvodánk és a bölcsőde kapcsolata.....	82
11.3. Óvodánk és a fenntartó kapcsolata	83
11.4. Óvodánk és az iskola kapcsolata	83
11.5. Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata	85
11.6. Óvodánk egyéb kapcsolatai	85
11.7. Óvodánk alapítványával való együttműködés	86
11.8. Az intézmény külhoni kapcsolatai	86
12. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK, JELES NAPOK	86
13. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	89
1. számú melléklet.....	90



AJÁNLÁS

A Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja tükrözi azokat a helyi sajátosságokat, adottságokat, lehetőségeket, melyekre építve a gyermekek lehetőséget kapnak arra, hogy a körülöttük lévő világot felfedezzék, megismerjék. A tevékenységek során szerzett tapasztalatokra építve sokoldalú, harmonikus személyiségű gyermekek nevelését, fejlesztését tűzi ki célul.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, és megalapozzuk azokat a képességeket, melyekre szükségük lesz az iskolába történő sikeres beilleszkedésük és a tanulás során, valamint a gyorsan változó világunkban.

Nevelő munkánkat a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával végezzük, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.

Óvodánk pedagógiai programja az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogram** iránymutatásával készült, figyelembe véve az óvodák működését meghatározó hatályos törvényi szabályozókat.

Igyekeztünk óvodánk szakmai dokumentumát úgy elkészíteni, hogy nevelésünk teljes időtartamában, a nevelés minden területén alkalmazni tudjuk. Ennek alapja az a közös értékrend, melyben hangsúlyt kap a gyermekközpontúság és a játék, mint az óvodáskor legfontosabb tevékenysége.

E pedagógiai program gyakorlatban történő megvalósítását vállaljuk.

Jó szívvel és felelősséggel ajánljuk óvodapedagógusoknak, szülőknek és fenntartónak, hogy elégedettségüket elnyerjük.



1.AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

1.1 Intézményünk adatai

Az intézmény hivatalos neve:	Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Alsóörs
Az intézmény székhelye:	8226 Alsóörs Óvoda u. 2.
Elérhetősége:	+36 87 447-086, +36 20 2630893
E-mail:	alsoorsovi@gmail.com
Web:	alsoorsovi.hu
Intézmény típusa:	Többcélú közös igazgatású óvoda-bölcsőde
OM azonosítója:	201811
Alapító Okirata:	Többször módosított, egységes szerkezetbe foglalt okirat azonosítója: 2/2024
Alapító:	Alsóörs Község Önkormányzata
Alapítás éve:	Első óvoda 1958, Napraforgó Óvoda és Bölcsőde 2017.
Fenntartó:	Alsóörs község Önkormányzata
Jogállása:	Önálló jogi személy, pénzügyi-gazdasági feladatait Alsóörsi Közös Önkormányzati Hivatal látja el
Feladatai:	Óvodai nevelés Bölcsődei ellátás Intézményi étkeztetés
Óvodai csoportok száma:	3
Engedélyezett létszám:	75 fő



1.2 Óvodánk sajátos arculata

Alsóörs, a Balaton északi partján, a Somlyó hegy lábánál helyezkedik el.

Lélekszáma kb. 2000 fő.

Intézményünk fenntartója Alsóörs Község Önkormányzata.

Községünkben 1958. év júliusától folyik óvodai nevelés. Kezdetben egy csoporttal, 1973. év szeptemberétől két csoporttal működött az óvoda. 1990 óta vegyes csoportokban, a Katica és a Lepke csoportban folyt a gyermekek fejlesztése.

2012. augusztus 16-tól önálló jogi személyként, Napraforgó Óvoda Alsóörs néven végezte az óvodáskorú gyermekek nevelését.

Sikeres pályázatnak köszönhetően intézményünk 2017. év szeptemberétől Napraforgó Óvoda és Bölcsőde - többcélú intézményként működik tovább. 3 vegyes csoport szervezésére és egy mini bölcsőde kialakítására került sor.

Óvodánk felvételi körzethatára Alsóörs és Lovas községre terjed ki. A jogszabály adta lehetőséggel élve más településekről érkező gyermekek felvételét is ellátjuk.

Intézményünk a falu középpontjában, nyugodt, csendes helyen található. Környezete gondozott, esztétikus. Falunk földrajzi fekvése meghatározza óvodás gyermekeink természethez való viszonyát, ezért óvodánk kiemelt feladatának tekinti a gyermekek környezetének megismerését, annak védelmét, kihasználva a környezet adta lehetőségeket a mozgásra.

- A Balaton közelsége lehetőséget nyújt a vízi világ megfigyelésére, egészséges életmód kialakítására, élővizek védelmére.
- Erdei kirándulásaink során megismerkedhetnek a gyermekek a hegyvidék természetes szépségével, jellegzetességeivel. Ismereteket és tapasztalatokat szereznek a természet védelméről, óvásáról.
- Régi szokások felelevenítéseként májusfát állítanak az óvoda udvarán, és egy hónap múlva sor kerül annak kitáncolására.
- Megismerkednek a falunkban még létező, nagyobb gazdasági udvarok berendezéseivel /szekerek, traktorok, lovak/. Történeteket hallgatnak meg arról, hogyan éltek és dolgoztak az emberek régebben ezekkel az eszközökkel.
- Sétáink alkalmával felhívjuk gyermekeink figyelmét a műemlék jellegű, gótikus stílusú udvarház /Törökház/ szépségére. Az udvarház jellegzetes csúcsíve megtalálható a község címerében.
- Művelődési Házunk lehetőséget biztosít könyvtárlátogatásra, kiállítások, bábszínházi előadás megtekintésére.



- Óvodánk épülete mellett található sportcsarnok csoportonként heti 1 alkalommal lehetőséget biztosít mozgásra, testi nevelésre.

Az intézmény működéséért közvetlenül a főigazgató felelős.

A hozzánk járó gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztens és szakképzett dajkák végzik. Az óvodapedagógusok munkáját gyógypedagógus, óvodapszichológus és logopédus, sajátos nevelési igényű gyermekeink fejlesztését speciális szakemberek segítik. Fejlesztési folyamataink minőségét az óvodapedagógusok színvonalas továbbképzései, valamint az intézmény partnerközpontú működése garantálja.

Óvodásaink egészséges fejlődését figyelemmel kíséri a védőnő.

Az alapfeladatok ellátásán túl a gyermekek részére térítésmentes foglalkozásokat biztosítunk: katolikus, és református hitoktatás, néptánc, úszásoktatás, kutyaterápia, madárovei foglalkozás, tehetségműhely, gyermekfoci.

Intézményünk saját főzőkonyhával rendelkezik, mely ellátja az iskoláskorú gyermekek és a falu szociális étkeztetését is. Lehetőséget biztosítunk diétás étkezésre, pl.: cukorbetegség, tejallergia, lisztérzékenység. Gondot fordítunk az egészséges és változatos táplálkozás összeállítására (idényjellegű zöldség, gyümölcs).

Épületünk, játszó kertünk állaga és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek sokoldalú fejlesztését, azonban földrajzi fekvésünk lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait is.



2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS ALAPELVEI

Óvodai nevelésünk célja, hogy biztosítsuk és elősegítsük a 3 – 7 éves korú óvodásaink **sokoldalú, harmonikus fejlődését**, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok kiegyenlítését, az **életkori és egyéni sajátosságok**, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

További nevelési célunk a **helyi értékeink** figyelembevételével, hogy óvodásaink a **környezethez való pozitív érzelmi viszony** kialakításával, a lakóhely, a szülőföld, az óvoda, az itt élő emberek megismerése által váljanak természetszerető és környezetbarát emberekké.

A gyakorlatban már jól bevált nevelési-oktatási módszerekkel mindenekelőtt gyermekeink egyéni képességeit figyelembe véve a bennünket körülvevő környezet, a Balaton és a Balaton-felvidék adta lehetőségeket kihasználva, a községünkben kialakult **hagyományokat** megőrizve, olyan gyerekek nevelése a célunk, akik jól érzik magukat családi légkörű óvodánkban, a **játék** során szerzett tapasztalatokra építve szeretik, és óvják környezetüket.

Az óvoda a családdal együtt felelős azért, hogy a gyermek személyiségének alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek, és az együtt elért eredmények megalapozzák az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- A gyermeki személyiséget, tisztelet, elfogadás, szeretet, bizalom és megbecsülés övezi. Óvodai nevelésünk segíti a gyermek személyiségének fejlődését, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkori specifikus alakítását az aktuális tevékenységekhez igazodó módszerek megválasztásával.
- Óvodai nevelőtestületünk gondoskodik a gyermeki szükségletek /testi és lelki/ kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- Óvodapedagógusaink és az óvoda dolgozói magatartásukkal, erkölcsi kisugárzásukkal, esztétikus megjelenésükkel, beszédkultúrájukkal modellt jelentenek minden óvodás számára.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységeket, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra.
- A gyermekek tevékenysége során megfigyeljük a gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek megismerési technikákat alkalmazunk. A gyermek szociális állapotáról családlátogatás során szerzünk tapasztalatokat.



- A gyermekek fejlődését, egyéni fejlesztését folyamatosan rögzítjük az oviKréta rendszerben, évente kétszer. Ezek alapján készítjük el a gyermekek egyéni fejlesztési tervét, egyéni bánásmódot alkalmazunk, illetve ha szükséges segítséget kérünk megfelelő szakembertől.
- Egyénre szabott módszereket alkalmazunk, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztésénél.
- Az óvodapedagógusok a gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezelik, az egyéni megértést elősegítő módon reagálnak rájuk.
- Óvodapedagógusaink nevelési szemléletét az igényesség jellemzi.
- A gyermeki tevékenységben biztosítjuk a felfedezés örömét. A tanulás fogalmának átértékelésével, helyes értelmezésével segítjük elő a gyermekek sokoldalú képességeinek kibontakoztatását, a képességekhez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítését.
- Nevelő közösségünk tagjai gondot fordítanak a gyermekeket megillető jogok érvényesítésére, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű gyermekeket és biztosítjuk számukra a felzárkóztatáshoz szükséges szakmai ellátást.
- Támogatjuk a tehetséggondozást. A kimagasló képességű gyermekeket magasabb szintű ismeretek elsajátításához juttatjuk.
- Természet adta lehetőségünk a Balaton. Folyamatosan lehetővé tesszük a Balaton-part, a vízi világ, a növény és állatvilág megismerését, a környezet esztétikumára való rácsodálkozást. Ezzel elősegítjük a gyermekek tágabb környezetének megismerését, felhívjuk figyelmüket a természet és a környezet fokozott védelmére.
- Törekszünk a rendelkezésre álló tanulási képességfejlesztési segédanyagok és eszközök, digitális anyagok és eszközök alkalmazására. Ezeket kritikusan, céljainknak megfelelően használjuk.
- Megismertetjük a gyermekekkel a helyi hagyományokat, törekszünk azok megőrzésére, pl. májusfaállítás.
- Törekszünk a nevelési és fejlődési hátrányokkal küzdő gyermekek differenciált fejlesztésére.
- Tiszteletben tartjuk a családok életét, szokásait, belső ügyeit. Elfogadjuk a családi életükben bekövetkezett változásokat a gyermek érdekében. Szakmai elhivatottságból eredően az azonos nevelő hatások érvényesítéséért oly mértékben hatunk a szülőkre, ameddig ők képesek azt elfogadni.
- Figyelembe vesszük a társadalmi, illetve a közoktatási rendszer új kihívásait, az óvodával szembeni elvárások változásait.
- Biztosítjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai csoportjainkban való integrált nevelését.



2.1 Óvodaképünk

Németh László gondolatait idézve:

„ Az embernek, mint fának, megvan a növéstere, új, s új képességek, étvágak fakadnak fel a gyermekén” az óvoda „azokat sorra megkínálja, létének, munkájának az a jogosítványa, mértéke, hogy az egyén feje fölé ért lehetőségekből, mit tud, mint megvalósulást lehúzni”.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Teljesíti óvodavédő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját, mely által a gyermekekben megteremtődnek az újabb életszakasz, az iskolába lépés belső pszichikus feltételei.

Óvodai nevelő munkánk során törekszünk a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit megteremteni.

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkörben, - ahol a gyermeket megbecsülés, tisztelet, bizalom, elfogadás veszi körül - egyedi személyiségként foglalkozunk velük, **egyenlő hozzáférést** biztosítva számukra.

Minden gyermeket **életkori és egyéni sajátosságainak, képességeinek** megfelelően, **differenciált módszerek** alkalmazásával, **sokoldalúan, harmonikusan** fejlesztünk, segítve ezzel az iskolai közösséghez történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Kiemelt figyelmet fordítunk a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, egészségének megőrzésére.

Pedagógiai tevékenységrendszerünket és tárgyi környezetünket kihasználva segítjük elő a gyermekek **környezettudatos magatartásának** kialakulását.

Igyekszünk azokat a műveltségtartalmakat közvetíteni a gyermekek számára, amelyek részei az **egyetemes emberi értékeknek**.

Bízunk abban, sikerül óvodánkban olyan pedagógiai környezetet kialakítani, melyben természetes a gyermekek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítő munkatársak és szülők számára **a különbözőségek elfogadása**.



Pedagógiai programunknak megfelelően hangsúlyozzuk a **játék túlsúlyát, fejlesztő hatását**.

Az óvodai élet minden napján biztosítjuk az aktív szabad játék mellett az irányított **mozgásos tevékenységeket** is, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Látva a játszó óvodás gyermek lelkesedését, próbálkozásait, ötleteit; hallva vidám beszélgetéseit, dalait; érzékelve játékának érzelmi, erkölcsi gazdagságát; segítő, támogató pedagógusi attitűddel boldog, harmonikus, sokoldalú gyermeki személyiséget kívánunk fejleszteni óvodai nevelő munkánk során.

Törekszünk a pedagógusok előmeneteli rendszerének, a kompetencia és teljesítményalapú értékelési rendszerben meghatározott elvárásoknak megfelelni. Ezért folyamatosan képezzük magunkat.

Hisszük, hogy törekvéseink által a gyermekek képesek lesznek az őket körülvevő világban eligazodni, és az élet elvárásainak megfelelni.

Bízunk abban, hogy gyermekeink számára az óvodai életük teljes egészét átható tevékenységeken keresztül szép emlékeket, az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükséges készségeket és képességeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni.

2.2 Gyermekképünk

Óvodai nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermek természetes kíváncsiságára, cselekvésvágyának kielégítésére, a gyermeki érdeklődés fenntartására kell irányulnia.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások- beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi feltételek szerepe meghatározó.



Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, meglévő hátrányai csökkenjenek.

A gyermekek személyiségének tiszteletben tartása mellett olyan gyermekek nevelésére törekszünk:

- akik az elvárásoknak, a változó szükségleteknek megfelelnek, és az élet minden területén alkalmazkodni képesek,
- akik kreatívak, fejlett esztétikai érzékkel rendelkeznek,
- akik saját maguk és mások megbecsülésére képesek,
- akik mélyen kötődnek közvetlen környezetükhöz, lakóhelyükhöz, hazájukhoz,
- akik a helyzetnek megfelelően kommunikációra és együttműködésre képesek,
- akik tudnak szívből nevetni, örülni, velük született kíváncsiságuk révén újabb és újabb dolgokat tudnak felfedezni, rácsodálkozni.

Nevelőtestületünk minden tagjának munkája, szakmai felelősséggel párosulva, ezeket a célokat szolgálja.

Hitvallásunkként fogalmazódtak meg a következő gondolatok:

„Az óvodás gyermek a szépre fogékony, a tudásra szomjas. Az úton, ami a művelődéshez vezet, mi óvodapedagógusok fogjuk a kezét először, és mi irányítjuk első lépését. Rajtunk áll, hogy megtanul-e járni, tovább megy-e az úton egyedül is.”

Ezen gondolatok tükrözik nevelési elképzeléseinket. Óvodapedagógusi munkánk során törekszünk arra, hogy minden óvodába járó gyermeknek saját fejlettségi szintjén kínáljunk fel olyan szabadon választható játéklehetőségeket, amelyek a valóságról szerzett ismeretek alapos feldolgozását teszik lehetővé.

Tudatosan teremtünk olyan nevelési helyzeteket, amelyek ezeket az ismereteket segítik beépíteni egyéni fejlődésük folyamatába és hozzájárulnak ahhoz, hogy az óvodáskor végére a gyermekek együttműködővé, segítőkészé, elfogadóvá váljanak.



3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: olyan gyermekek nevelése, akik képesek mindenkor testi, személyükkel kapcsolatos szükségleteik kielégítésére mind a gondozás, mind a testápolás terén. További cél, hogy óvjuk egészségüket, ismerjék az egészséges életmód alapvető kritériumait.

Feladataink:

- Fordítsunk gondot a gyermekek gondozására, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítésére,
- Tervszerűséggel és tudatossággal segítsük elő a gyermekek összerendezett, harmonikus mozgásának kialakulását,
- Tartsuk szem előtt a gyermekek lelki egészségének fontosságát,
- Alakítsuk ki a gyermekekben az egészségvédelemmel kapcsolatos igényességet, tudatosítsuk annak fontosságát, ismertessük fel az egészség és környezet összefüggéseit, ily módon is igyekezzünk megóvni és megőrizni egészségüket,
- Az életkornak megfelelő szabad levegőn való tartózkodással, mozgással, helyes táplálkozással, öltözködéssel, pihenéssel, tisztálkodással kapcsolatosan alakítsuk ki az egészségmegőrzés, egészséges életvitel szokásait,
- Fordítsunk figyelmet az életvezetési készségek fejlesztésére, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a hatékony kommunikációhoz,
- Biztosítsuk a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos és egészséges környezetet,
- Fordítsunk nagy gondot a prevenció feladatok ellátására, a szülővel és óvodapedagógusokkal együttműködve megfelelő szakember bevonásával törekedjünk a korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátására,
- Gondoskodjunk megfelelő tárgyi feltételekről, melyek elősegítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, megalapozását,
- Mérjük fel a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, törekedjünk a differenciált képességek és készségek fejlesztésére, a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazásával,
- Alakítsuk ki az életkornak megfelelő helyes életritmust, szokásrendet és napirendet,
- Tudatosítsuk az egészséges életmód fontosságát (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), biztosítsuk a saját személyükkel kapcsolatos feladatok gyakorlását. Ezen a területen a gyakorlati nevelőmunkában fokozottan fordítsunk gondot az önállóság kialakítására.
- Tájékoztassuk a szülőket a gyermekek testi képességeinek fejlődéséről, önállóságuk alakulásáról.



3.1.1. Egészségfejlesztési program

A teljes körű óvodai egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön teljes testi-lelki jólétet, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodai mindennapokban kialakult szokásrend szerint működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészséges életmód kialakításának alapjául az óvodánkban kialakított szokás- és szabályrendszer szolgál, mely megtalálható pedagógiai programunk mellékletében.

Az egészségfejlesztés területei:

- **Személyi higiéné**
- **Egészséges táplálkozás**
- **Mindennapos mozgás**
- **Környezettudatos magatartás megalapozása**
- **Testi és lelki egészségvédelem**
- **Bántalmazás megelőzése**
- **Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.**

Személyi higiéné

a) Tisztálkodás

Feladataink:

- Biztosítsunk tisztálkodáshoz szükséges eszközöket és a napirend keretei között elegendő időt a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére,
- Ismertessük meg a gyermekekkel a tisztálkodási folyamatot: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal,
- Életkor specifikus módszerekkel tudatosítsuk a gyermekekben a tisztaság alapvető fontosságának, a betegségek és fertőzések megelőzésének jelentőségét,
- Értessük meg a gyermekekkel, hogy a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyhez hozzá tartozik a ruházat higiénája is,
- Fektessünk hangsúlyt a közvetlen környezetünk tisztántartására,
- A megvalósításban fejlettség szerint nyújtunk segítséget, fokozatosan alakítsuk ki az önállóságot.

Tevékenységek:

A gyerekek:

- Étkezés előtt és után, valamint igény szerint kezet mosnak, elsajátítják a higiénés szokásokat,
- Megismerik a testápolással kapcsolatos szokásokat, fokozatosan elsajátítják a műveletek technikáját, például fésülködés, kézmosás,
- Önállóan képesek fogat mosni, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják,
- Zsebkendőt helyesen használják.



b) Öltözködés

Feladataink:

- Biztosítsunk elegendő időt, és ha szükséges, adjunk segítséget az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében,
- Segítsük elő, hogy a gyermekek összefüggéseket tárjanak fel az időjárás, a tevékenységek és a megfelelő viselet kiválasztása között,
- Rögzítsük az öltözködés sorrendjét, fokozatosan alakítsuk ki az önállóságot,
- A szülőkkal való kapcsolattartás során tegyünk javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására, például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Tevékenységek:

A gyerekek:

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, vetkőznek,
- Ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva, kisebb segítséggel helyre teszik,
- Gondosan bánnak ruhájukkal, cipőjükkel,
- Törekcszenek az önálló cipőkötésre.

c) Pihenés

Feladataink:

- Biztosítsunk ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelő nyugodt pihenést,
- Ellenőrizzük a terem szellőztetését, ennek megfelelően helyezzük el az ágyakat,
- Biztonságot adó szokásrendszer kialakításával segítsük a gyermekek elalvását, például: mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, simogatással, a kedvenc plüss állat biztosításával,
- Igazítsuk a pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez,
- Kövessük figyelemmel a 2 hetenkénti ágyneműcserét, annak mosásáról a szülők gondoskodnak.

d) Egészséges, tiszta biztonságos környezet megteremtése, higiénés szabályok kialakítása

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet.

Feladataink:

- Az óvodai élet minden területén szükséges higiénés körülmények megteremtése, például: portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés,
- A gyermekek életkorának megfelelő játékok, berendezések, eszközök biztosítása, természet sarok kialakítása,
- Az óvoda udvarán biztonságos környezet kialakítása, Ovi-sport pálya, mezítlábas ösvény tisztántartása karbantartása, rendszeres használata,



- Szabványoknak megfelelő játékok telepítése, melyek segítik a sokoldalú mozgásfejlesztést,
- Fokozottan figyeljünk a baleset elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközökre, szükség esetén kezdeményezzük javításukat, cseréjüket,
- Az udvari, vagy játszótéri játékoknál, séták során hívjuk fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira,
- Gondoskodjunk a gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

Egészséges táplálkozás

Célunk: az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítése és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazása.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Óvodásaink étkezését a helyben lévő konyhánk biztosítja.

Feladataink:

- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen-zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- Biztosítsunk kulturált körülményeket az étkezésekhez, folyamatosan szolgáljuk fel a fogásokat,
- Óvodai napirend keretében ismertessünk meg, a dajkákkal együttműködve, a gyermekekkel ízeket, addig ismeretlen étel-és italféleségeket,
- Kedveltessük meg a különböző ízeket, intenzív rágásra ösztönözzünk,
- Biztosítsunk folyamatosan folyadékot,
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertessük meg a gyerekeket, mutassunk példát azok helyes használatára.
- Az 1-es típusú diabéteszes gyermek ellátása, feladat specifikusan munkaköri leírás alapján a jogszabályban rögzített feltételekkel rendelkező dolgozó által,
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekekre,
- Fokozottan ügyeljünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (ételbeszerzés vagy a család biztosítja).



- Adjunk tanácsot (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: kerüljék a családi étkezés során az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket, italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, üdítőfélét, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és legyen több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), teljes kiőrlésű gabonából készült kenyér,
- Az étkezést tegyük örömtelivé, teremtsünk jó hangulatot az ételek elfogyasztásához,
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolódjunk be alternatív egészségfejlesztő programba, (pl. projektek)
- Teremtsünk játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- Tartsuk tiszteletben az eltérő étvágyú gyermekek igényeit,
- Udvariassági szabályok betartása.

Tevékenységek:

- A gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg.
- Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére az óvó nénik.
- A gyerekek részt vesznek egyszerű ételek elkészítésében, salátakészítésben.
- Az étkezések során előforduló mindenféle tejterméket megkóstolnak a gyerekek. Beszélgetnek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.
- A nevelési év során egy alkalommal az egészség hét keretében kevésbé ismert gyümölcsökkel, zöldségekkel ismerkednek meg, megkóstolják.

Mindennapos mozgás

Célunk: a mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése, harmonikus összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése, mely a gyermek személyiségfejlődésére is hatással van (pozitív énkép, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

Feladataink:

- Változatos napi és heti rendben biztosítuk a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését,
- Minden nap szervezzünk mozgástevékenységet (csoportszobában vagy udvaron).
- Teremtsük meg a lehetőséget a heti 1 kötelező testnevelés foglalkozás megszervezésének,



- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - biztosítjuk a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását,
- Biztosítunk edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával,
- A mozgás megtervezésekor vegyük figyelembe a korosztályok életkori sajátosságait, ennek megfelelően válasszunk helyet, időt,
- A mindennapos irányított testmozgás részét képezzék a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését,
- Időjárástól függően (köd, -5 fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosítunk, a fokozatosságot betartva,
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).

Tevékenységek:

- A gyermekek a lehetőségekhez mérten a legtöbb időt, az időjárás figyelembevételével, a szabadban töltik. Szervezett foglalkozások, komplex tevékenységek végzése során edzik szervezetüket, többféle mozgástevékenységet végeznek.

Környezettudatos magatartás megalapozása, fenntarthatóságra nevelés

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége.

Feladataink:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása Örökös Zöld Óvodaként,
- A gyermek pozitív viszonyának kialakítása az őt körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez,
- A gyermekek szokásává váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás.
- A környezettudatos szemléletmód a gyermeki személyiség természetes részévé váljon, ennek érdekében különböző tevékenységek beépítése az óvodai nevelésünk mindennapjaiba, kihasználva a komplexitás lehetőségeit:
 - Hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés)
 - Komposztáló működtetése,
 - Esővízgyűjtő használata,
 - Papírgyűjtés megszervezése,
 - Takarékoskodás az energiával (villany, fűtés),
 - Takarékoskodás az ivóvízzel,
 - Kulturált környezet kialakítása és megőrzése,



- Kertünk gondozása,
- Madárbarát óvodaként, a madáretetők, madáritatók gondozása, fejlesztése
- Egészséges étkezés igényének alakítása,
- Környezetbarát tisztítószeres, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- A zöld jeles napok megünneplése,
- A családok bevonása tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése, papírgyűjtés, kertgondozás),
- Egészségvédő programok szervezése a gyermekeknek és családjuknak.

A fenntarthatóságra nevelés tartalmai óvodánkban:

- Takarékos víz-, papír-, és energiahasználat
- Környezetünk tisztántartásában való aktív részvétel, a tárgyi környezet megóvása
- Magas ágyásokban vagy az óvodakertben növények gondozása
- Esővíz gyűjtése
- Komposztálás
- Madárvédelem
- Szelektív hulladékgyűjtés: papír, műanyag, elem, használt olaj, kupak
- Palántázás a csoportszobákban is: hajtás, palántázás, csíráztatás
- "Természetsarok" kialakítása, gondozása
- Projekthetek, kirándulás, környezetvédelmi játékok, vetélkedők, virágosítás, stb.
- Újrahasznosítással készült játékeszközök, ajándékok barkácsolása
- Intézményi rendezvények környezettudatos elvek alapján.

Jeles Zöld Napok:

- Autó mentes (szeptember 22.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)
- Madárovei
- „Te Szedd” - Hulladékgyűjtő nap
- Takarékosági „akciók” és programok
- Óvodakert szebbé tétele- szülőkkel
- Sportdélután
- Ovi-Olimpia

Testi és lelki egészségvédelem

Fontosnak tartjuk a megelőző (preventív) funkciók kialakítását, a gyermekek pszichés sérüléseinek megelőzését. Az óvodáskor az intenzív érzelmek időszaka, ezért feladatunk a lelki problémák elkerülése végett észrevenni az esetlegesen fellépő szorongást, az önbecsülés hiányát, a konfliktusok kialakulását vagy kerülését, a negatív énkép meglétét.



Feladataink:

- A gyermek testi és lelki szükségleteinek feltárása,
- Testi szükségletek kielégítése,
- A természetes testközelség megléte,
- A tapintatos, szeretetteljes bánásmód megteremtése,
- A szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása,
- Az óvodapedagógusok mentál-higiénias képességének fejlesztése,
- A gyermeket érő stressz hatások felismerése,
- A gyermekvédelmi rendszer működtetése.

A bántalmazás megelőzése

A bántalmazás rendszeres bántást jelent, melynek jelei megjelennek a gyermek viselkedésében és egészségében. A gyermeki bántalmazás és elhanyagolás magába foglalja a fizikai és érzelmi elhanyagolást, nem megengedhető bánásmódot, akár szexuális visszaélést is.

Feladataink:

- Folyamatosan figyeljük a gyermek viselkedését, a veszélyeztető körülményeket előzzük meg, illetve szüntessük meg,
- Működünk közre a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében,
- Fordítsunk figyelmet a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójára, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására,
- Törekedjünk pedagógiai eszközök alkalmazásával a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására. Szükség esetén kezdeményezzünk intézkedést a gyermek érdekében.
- Ha a gyermeket veszélyeztető okokat nem tudjuk megszüntetni, kérjük a gyermekjóléti szolgálat segítségét, illetve tartunk kapcsolatot a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal,
- Tájékoztassuk a gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel,
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvadás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is.
- Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.



Baleset- megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodai mindennapokban nagyon fontos a balesetek megelőzése, illetve ha bekövetkezik, a megfelelő elsősegélynyújtás.

Feladataink:

- Hívjuk fel az óvodások figyelmét arra, hogy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők a balesetek és a vele járó fájdalmak,
- Biztonságos óvodai környezet kialakítása,
- Ismertessük meg a gyermekekkel a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőket, illetve ezek közül is azokat, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.
- Tanítsuk meg a gyerekeknek, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszerek: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.
- Ismertessük meg a gyermekekkel életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően - az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a tevékenységek, kirándulás előtt a következő védő-óvó előírásokat:
 - az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírások,
 - a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások,
 - a tilos és az elvárható magatartásformák, melyek megtalálhatók a szokás- és szabályrendszerünkben,
- Együttműködés az egészségügyi szolgáltatókkal (orvos, védőnő, fogorvos).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Testápolás: önállóan mosakodnak, törölköznek. Ruhájuk ujját fel és letűrik, begombolják, kikapcsolják. Használják a WC-t, vigyáznak a mosdó, WC rendjére, a tisztálkodó eszközöket a helyére teszik. Fogat mosnak: a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Önállóan fésülködnek, zsebkendőjüket helyesen használják.

Önkiszolgálás: az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el. Segítik az ágyak berakását, a csoportszoba átrendezését. Észreveszik az ellátandó feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak, felnőtteknek. Képesek mindennapi szükségleteik, életritmusuk megfelelő, önálló kielégítésére.

Étkezés: közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket.



Öltözködés: önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva kisebb segítséggel helyre teszik. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőjüket megkötik.

A környezet rendben tartása: ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az evőeszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik, vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik, a hulladékot a megfelelő tároló helyre teszik. Megismerik a szelektív hulladékgyűjtést, felismerik fontosságát.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Legyen követésre méltó modell a gondozás és egészséges életmódra nevelés területein, munkáját összehangoltan végezze munkatársaival,
- Személyi higiéniaiban, étkezési kultúrában, elsődlegesen legyen példa,
- Hangolja össze az óvoda és a család szokásait az egészséges életmódra nevelés területén
- Vegye figyelembe az egyéni bánásmód elvét,
- Törekedjék a bensőséges kapcsolat kialakítására,
- Segítse a gyermekeket szükségleteik egyre önállóbb kielégítésében.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk: olyan sokoldalúan fejlett, harmonikus, érzelmekben gazdag gyermekek nevelése, akik képessé válnak a társadalomba való beilleszkedésre.

Az odafigyelés és elfogadó magatartás hatására érezzék biztonságban magukat intézményünkben. Legyen számukra természetes a különbözőség, a másság elfogadása és tiszteletben tartása és a toleráns magatartás. A gyermekek életkoruknak megfelelően ismerjék és tartsák be az erkölcsi – társadalmi szabályokat és normákat és tudják megkülönböztetni a helyes és helytelen cselekvést és tulajdonságokat.

Feladataink:

- Alakítsunk ki állandó értékrendet megalapozó, nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkört, kedvező benyomásokat; óvodába lépéskor tapintattal, szeretettel, odafordulással fogadjuk a gyermekeket, szem előtt tartva a gyermeki magatartás érzelmi vezéreltségét,
- Törekedjünk arra, hogy már az óvodába lépés előtt megismerjék a gyermekeket és a szülőket, valamint a befogadás módjáról és lehetőségeiről tájékoztassuk őket,



- Igyekezzünk kialakítani olyan érzelmi kötődést, kapcsolatot az óvoda alkalmazottai és a gyermekek között, mely érzelmi biztonságot nyújt a gyermekek számára, a mindennapi tevékenységek, játék, hagyományok ápolása során. Az óvodán kívüli programjaink szervezésekor is törekszünk a szülők bevonására, közösségfejlesztésre.
- Neveljük a gyermekeket arra, hogy elfogadják és megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól, igyekszünk kialakítani bennük a toleráns viselkedés alapjait,
- Az allergiával élő gyermekek jelenléte egyfajta lehetőséget is kínál arra, hogy ne csak megtanítsuk a figyelmes gyermekeket, de felhívjuk a figyelmet a “láthatatlan” fogyatékoságokra, az allergiákra is. A korosztálynak megfelelően felkészítjük a csoportba járó gyermekeket, hogy jelezzék/jelezni tudják, ha problémát tapasztalnak, és szóljanak a pedagógusnak.
- Óvodai életünk megszervezésében jussanak kifejezésre olyan erkölcsi (együttérzés, együttműködés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akarat tulajdonságok (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat), amelyek megalapozzák a megfelelő szokás és normarendszer kialakulását, közvetetten segítjük az iskolai életmódra való felkészülést,
- Segítsük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természet szépségére, ismerje, tisztelje és becsülje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz, családhoz való kötődés, nemzeti identitástudat és a keresztény kulturális tudat alapja,
- Juttassuk olyan élményekhez, hogy a közösségben tudjon örülni, boldog lenni, a gyermekek igényeihez igazodóan nyújtsunk lelki törődést, biztatást, megerősítést,
- Használjuk ki a szocializáció szempontjából meghatározó, közös élményeken alapuló tevékenységekben rejlő lehetőségeket, erősítsük a helyes viselkedési normákat, mintaként szolgáló cselekvéseket,
- A szociális értékrend, a szociális motívumok fejlesztése, a társak értékeit figyelembe vevő, az önérdek és a társak érdekeinek kölcsönös, arányos érvényesülését szolgáló, szükség szerint a másik felet segítő, magatartás kialakítása,
- Segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására,
- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása a különböző játékterekben történő közös játék, a kooperatív tanulási technikák, a csoportmunka alkalmazása, az ünnepek, valamint a különböző szerepek során,
- A vezetési képesség fejlesztését szolgálva a játékaikban és egyéb tevékenységeikben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását,
- A szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során fejlesszük gyermekeink segítő versengő képességét,
- Reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát,



- A betartandó szabályok a gyermekek számára legyenek mindig világosak, betartatásukban a felnőttek következetesek,
- Kísérjük fokozott figyelemmel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését, ha szükséges juttassuk őket szakemberhez,
- Az óvoda nevelőtestületének és valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése legyen modellértékű a gyermekek és szülők számára,
- Fejlesszük a gyermek éntudatát, szociális érzékenységét, biztosítva a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseit,
- Az óvodapedagógus tegye vonzóvá a sokszínű tevékenységek által gyermekek számára a közösséget,
- Szerezzünk információkat a családról, gyermekről találkozásunk előtt, ill. folyamatosan,
- Fogadjuk el a gyermek kötődéseit személyekhez, tárgyakhoz egyaránt, biztosítjuk számára az önálló választási és döntési lehetőségeket,
- Színesítsük a gyermekek közösségi életét a közös élmények biztosításával,
- Fejlesszük a gyermekek egymás iránti érdeklődését, toleranciáját, empátiás képességét, segítőkészségét, nyitottságát,
- Tegyük hagyományossá és élményekben gazdaggá az ünnepi alkalmakat. Az ünnepek/ünnepkörök hangsúlyozott lehetőséget biztosítanak a nemzeti identitástudat megalapozására,
- Sok ötlettel tartuk ébren a gyermekek érdeklődését, ösztönözzük a tervezgetést, nyújtunk segítséget ötleteik megvalósításához,
- Tájékoztassuk a szülőket az érzelmi nevelés jelentőségéről, a gyermekek érzelmi fejlődéséről.

Tevékenységek:

A gyerekek:

- Merik, és ki tudják próbálni képességeiket, melyek ez által folyamatosan fejlődnek,
- Maguk válasszák meg kedvelt tevékenységeiket, azoknak helyét, idejét, időtartamát, eszköz és társ szükségletét,
- Tudják, hogy a számukra szükséges segítséget vagy magyarázatot mindig megkapják,
- Tisztelik az ünnepeket, a hozzá méltó öltözettel, díszítéssel, magatartással, ajándékkal,
- Megértik és szeretik hagyományainkat, annak ápolásában részt vesznek,
- Elfogadják egymást, a közösségi szokásokat, magatartásformákat, alkalmazkodnak társaikhoz, bizalommal fordulnak a felnőttekhez,
- Mindennapi tevékenységeikre a segítőkészség, megértő, meghallgató, ráhangoló, empátiás magatartás jellemző,
- A normatív szabályokat elsajátítják, törekszenek a konfliktusok önálló megoldására, amihez segítséget nyújt az óvodapedagógus.



A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Készen állnak az iskolai életre. Képesek fokozatosan együttműködni társaikkal és a felnőttekkel. A szabályokat értik, azokhoz tudnak és akarnak alkalmazkodni, azokat betartják. A kialakult szokások igényükké válnak. Tudják késleltetni és másokéhoz igazítani szükségleteiket. Feladattudatuk kialakulóban van.

Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg a felnőttek és társaik közlését, kérését. Képesek tájékozódni, együtt élni a közösségben, ébredzik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek. Felelősséget éreznek egymásért, a csoportért, s vállalt feladataikért. Önálló vélemény alkotására vállalkoznak, döntenek, s a következményeket felvállalják. Tudják, hogy van joguk a tévedéshez. Élni tudnak választási lehetőségeikkel. Elfogadják a különbözőséget. Értékelik embertársaikat, fájdalmat, bánatot szándékosan nem okoznak.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek eltérnek egymástól, szociális szokások, képességek fejlődési tempójában és fejlettségi szintjében is,
- Biztosítsa a nyugodt, derűs légkört, a közös élményeket,
- Törekedjék olyan munkaformák és módszerek alkalmazására, melyek lehetővé teszik a gyermek éntudatának, szociális érzékenységének kialakítását, lehetőséget adva önkifejezésre, önérvényesítésre, önellenőrzésre, önértékelésre,
- A gyermekek életkori sajátosságait, személyiségét figyelembe véve alkalmazza az ellenőrzés és értékelés különböző formáit./ megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése, gyermeki munkák elemzése/, törekedjen a folyamatos, pozitív visszajelzésekre, elősegítve ezzel a gyermekek fejlődését.
- Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyerek tűnjön ki valamivel,
- Erősítse a gyermekek egymáshoz való kötődését,
- Érvényesítse az egyéni bánásmódot az óvodai élet valamennyi területén minden gyermekre vonatkoztatva,
- Törekedjék arra, hogy a gyermekek átvegyék elfogadó, megértő, segítő beállítódását,
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek a problémás helyzet önálló megoldására, a választási lehetőségre, a döntésre,
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.



3.2.1. Beszoktatás, befogadás

Az óvodába kerülő gyermekek nagy része már 3 éves kora előtt ellátogat óvodánkba, találkozunk velük napi sétáink során, községünk rendezvényein.

Az újonnan óvodába érkező gyermekek beszoktatása már a beiratkozásnál kezdődik.

Beiratkozáskor a szülők és a gyermekek megismerkednek az óvoda helyiségeivel, az itt dolgozókkal, a leendő óvodás társakkal. Lehetőséget biztosítunk játszásra, míg a szülők beszélgethetnek.

Lehetőség szerint „szülőszoktatással”, fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermek és a szülők igényeihez. Arra törekszünk, hogy érezzék, itt nagyon várjuk őket, ráhangolódva a gyermek-szülő attitűdjére.

A kisgyermek erősen kötődik a felnőttekhez, ezért a beszoktatás ideje alatt mindkét óvodapedagógus jelen van.

Türelemmel, odafigyeléssel, pozitív élmények nyújtásával teremtünk olyan légkört, amely megalapozza a család és az óvoda jó együttműködését a gyermek további együttnevelése érdekében.

Eleinte a szülővel együtt tartózkodik a gyermek az óvodában, majd rövidebb időre egyedül is itt marad. A szülő nélkül egyedül töltött idő fokozatosan hosszabbodik. Az óvodában való pihenésre, az egyéni sajátosságok figyelembe vétele mellett, általában a beszoktatás második hetében kerül sor.

A kisgyermek megismerkedik a csoportokban kialakult szokásokkal, szabályokkal, társaival, és a felnőttekkel. Kedvenc játékát, szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhatják.

A beszoktatás egyik fontos elve, hogy a gyermek óvodába lépésének első benyomásai meghatározó erővel bírnak óvodához fűződő későbbi viszonyára.



3.3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.3.1. Az anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés kulcs a világ megismeréséhez az óvodáskorú gyermekek számára.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósuló feladat, mely átfogja mindennapi tevékenységeinket, kifejezésre jut a nevelés keretein belül, mint gondozás, egészséges életvitel, közösségi nevelés, szocializáció. Az anyanyelv közvetítésével jut el a gyermekekhez az ismeret, a tudás, az információ.

Célunk: Hogy a gyermekek megismerjék, megbecsüljék, szeressék anyanyelvüket, s ez által ismereteik és kapcsolataik gazdagabbá váljanak. Életkoruknak megfelelően fejlődjön kommunikációjuk, önkifejezésük, beszédkészségük, beszédfigyelmük, anyanyelvi kultúrájuk. Az anyanyelv értésével és használatával fejlődjenek képességeik, készségeik egyéni sajátosságaiknak megfelelően.

Beszédük érthető, választékos és nyelvtanilag helyes legyen, értsék és megértessék önmagukat, ismerjék és alkalmazzák a nyelvi udvariassági formulákat.

Feladataink:

- Mindennapi tevékenységeinkben törekedjünk arra, hogy mindig érthetően és pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikáljunk,
- Szeressük, ismerjük anyanyelvünket, önképzéssel fejlesszük anyanyelvi kultúránkat,
- Biztosítsunk beszélgetésre alkalmas nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkört, szeretetteljes személyes kontaktus létrehozásával, beszélő környezet kialakításával,
- Nevelőtestületünk minden tagjának beszéde legyen követésre méltó, melyet a helyes minta – és szabályközvetítéssel, dicsérattal, javítgatás elkerülésével valósítsunk meg,
- Mondanivalónkat közöljük világosan, mondatszerkesztésünk legyen egyszerű, változatos, beszédünk érthetően tiszta,
- Életkoruknak megfelelő irodalmi élményekkel keltsük fel az irodalom iránti érdeklődésüket, éreztessük meg a nyelv kifejező erejét és szépségét a mesemondás, a gyermekirodalmi művek bemutatásánál, a játékos nyelvi formáknál,
- Törekedjünk a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására, tudatosan használjuk a mimika és gesztus adta lehetőségeket is,



- Változatos tartalmú kérdéseinkkel nyújtunk modellt a gyermekeknek saját kérdéseik megfogalmazásában, ezáltal fejlesszük gondolkodásukat, ösztönözzük őket beszédre,
- Neveljük a gyerekeket arra, hogy bátran nyilatkozzanak, mondják el élményeiket, véleményeiket az életkoruknak megfelelő, velük kapcsolatos eseményekről,
- Teremtsünk lehetőséget változatos beszédhelyzetek létrehozására, változatos szóbeli megnyilvánulásokra, a gyermekek tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve,
- Meghitt beszélgetésekkel erősítsük a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, és teremtsünk lehetőséget a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt beszélgetésekre, mely során az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakorolhatják,
- Ügyeljünk a spontán és az irányított beszédhelyzetek közötti egyensúly megtartására. Alkalmazzunk tervezett és felépített anyanyelvi játékokat az egyéni fejlettségi mutatóknak és a csoportos helyzeteknek megfelelő differenciálással,
- Mutassunk példát egymás türelmes meghallgatására,
- Törekedjünk a beszédfigyelem kialakítására,
- Bővítsük a gyermekek szókincsét, életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően – verbális memória fejlesztése,
- Teremtsünk szituációt a kommunikációs játékokkal, beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztésére, a helyes kiejtés gyakorlására,
- Folyamatos megfigyeléssel tárjuk fel a beszédhibákat, súlyosabb esetekben irányítsuk szakemberhez a rászoruló gyermekeket,
- Ismerjük meg a családok anyanyelvi kultúráját, különös tekintettel a migráns gyerekekre,
- Ismertessük meg a szülőket a gyermekről szerzett óvodai tapasztalatokkal, az óvodában folyó anyanyelvi neveléssel.

Tevékenységek:

A gyermekek:

- Megfigyelik és utánozzák az óvodapedagógus beszédét, mimikáját, gesztikulációját, kiejtését,
- Gyakorolják a helyes kiejtést, mondatalkotást,
- Új fogalmakkal, kifejezésekkel ismerkednek meg, kibontakoztatják szabad önkifejezésüket,
- Szívesen elmesélik a velük történt eseményeket,
- Szavakkal jelölik a tárgyak, személyek jellemző tulajdonságait, mozgását, cselekvését,
- Gyakran nyilatkoznak kérés, kérdés, felkiáltás formájában,
- Társaik beszédére odafigyelnek és ők is igénylik ezt a figyelmet.



A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Kialakulnak az érthető és kifejező beszédképesség alapjai. Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a nonverbális kommunikáció jelzéseit. Viselkedés kultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok. Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, beszédképességük, beszédkedvük erősödik. A gyerekek használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben, elbeszéléseikben még nem mindig követik a történetek logikai, időbeli sorrendjét. Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot. Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvodapedagógust, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását, baját, kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják. Az anyanyelv segítségével képesek érzéseiket, gondolataikat, vágyaikat érthető módon kifejezni. Az utasításokat megértik és követik azokat. Mondataikban főnevek, igék, melléknevek, számnevek és névmások egyaránt szerepelnek. Beszédükben egyre gyakrabban jelennek meg az elvont fogalmak és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak. Helyesen használják a névmásokat, névszókat, a jövőidejű igeidőt és igemódokat. Kialakult a beszédhelyzetekhez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hangerejű és sebességű beszéd.

Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik. Tisztán ejtenek minden hangot. A miért kérdésekre magyarázatot adnak. Elmondják a nap történéseit. Érdeklődést mutatnak az új és ismeretlen kifejezések iránt. Szűkebb és tágabb környezetükben egyaránt bekapcsolódnak a beszélgetésekbe.

Várják, igénylik a mesét. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak. Tudnak meséket, történeteket, verseket kitalálni. Érdeklődést mutatnak a könyvek iránt, szívesen nézegetik azokat és rajzolnak belőlük. Előfordul, hogy kéri a felnőtteket mondanivalójuk leírására saját készítésű rajz, történet mellé. Az írást rögzített beszédként fogják fel. Mondanivalójukat megpróbálják a beszédén kívül mozgással is kifejezni.

Megjelenik a könyvtárhasználat igénye, kialakulnak az ehhez kapcsolódó viselkedési formák.



Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Értesse meg anyanyelvünk kifejező erejét és szépségét, beszéde, kommunikációja legyen követésre méltó modell,
- Tartsa szem előtt, hogy a nevelési folyamat kétoldalú, mely hangsúlyozottan érvényes az óvodapedagógus és a gyermek között kialakuló nyelvi kommunikációra,
- Kísérje figyelemmel a gyermek kialakulóban lévő egyéni beszédsajátosságait,
- Hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a beszélgetések, a beszéddel kísért együttes tevékenységek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentik, a gyermek-szülő kapcsolatot erősítik.

3.3.2. Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: Olyan gyerekek nevelése, akik tevékenységeik folyamán tapasztalatokat, ismereteket és összefüggéseket keresnek, fedeznek fel az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben. Mindezeket alkalmazni tudják, tapasztalataikat verbálisan megjelenítik és ez által fejlődnek kognitív képességeik.

Feladataink:

- Készítsük őket egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására, gondolataik, érzéseik kifejezésére,
- Motiváljuk őket önálló feladat megoldására,
- Fordítsunk gondot a problémamegoldó és kreatív gondolkodás fejlesztésére,
- Segítsük elő a fogalmi gondolkodás kialakulását,
- A gyermekek különböző spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- Fejlesszük a megismerési képességeiket, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés,
- Fejlesszük értelmi képességeiket: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, kreativitás, ehhez biztosítsunk elősegítő, ösztönző környezetet,
- Segítsük elő a szociálisan hátrányban lévő gyerekek felzárkóztatását,
- Támogassuk a kiemelten jó képességű gyermekek tehetséggondozását,
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása,
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása,
- Megfelelő mennyiségű és minőségű segítség nyújtása a gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerében,
- A tanulási folyamat segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel.



A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermekek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre. Képességeik folyamatosan fejlődnek. Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának).

Megbízhatóvá válik rövid és hosszú távú emlékezetük. Képesek lesznek összpontosított tartós figyelemre. Kreatívak, és képzeletük gazdag. Tapasztalatokkal rendelkeznek a problémás helyzetek megoldásával, az újrapróbálkozásokkal kapcsolatosan. A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Örömeiket lelik a csoportos tevékenységekben. Élni tudnak a választási és döntési lehetőségekkel.

4. ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1 Játék

A játék a gyermekek alapvető, mindent átható tevékenysége.

A játék által a gyermek észrevétlenül tanul, kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja az életben előforduló szituációkat és az őt ért élményeket, teret ad a fantázia világának, kreatív elképzeléseknek. A felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy - egy helyzet megoldását.

Spontán és önkéntes, az egész személyiséget fejlesztő tevékenység. A gyermek a játékkal, játszás közben fedezi fel környezetét, s ismeri fel önmaga lehetőségeit, korlátait. Itt éli át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket, érzelmeket és fejleszti a gondolkodási stratégiáit.

A játék folyamatában az óvodapedagógus és a segítő felnőttek tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását, melyet az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az



óvodapedagógus általános feladata az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó játéktevékenységek tereinek kialakítása, biztosítása.

A játéktevékenység jellege lehet:

- spontán, a gyermek által kezdeményezett **szabadjáték**
- a pedagógus által **tervszerűen előkészített és felajánlott játék**,
- **egyénre szabott játéktevékenység**
- **alkotó kedv kiélése, kreatív megvalósítás.**

A játék dinamikája folyamatosan változik a játéktevékenység ideje alatt, gyakran változtatja jellegét.

A **spontán szabadjáték** elakadhat, és felajánlott játékként folytatódhat, de gyakran végződik kreatív alkotással vagy az élmény kijátszása után, lecsendesedve egyénre szabott játéktevékenység lesz a megfelelő választás.

A **tervszerűen előkészített játékok** általában a gyermek mindennapi életét érintő élményekből épülnek fel, melyet bármikor kreatív megvalósítás válthat fel új eszköz beépítésével vagy asszociációjuk során spontán irányt vehet.

Az alkotó kedv kiélése, a lelkesedés alapja, mely a képzelet szárnyán repíti a gyermeket a szabadjáték felé, vagy igényli a továbblépést biztosító pedagógus jelenlétét.

Ha érzelmileg még nem hangolódott rá a gyermek a közösségre és a lehetőségekre, egyénre szabott játéktevékenységeket ajánlunk neki, amiből később, általában spontán vagy kreatív játék kerekedik.

Az óvodapedagógus megfigyeli és segíti a játékdinamika változásait.

A **szabad játék során** az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot, a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök, társak, játszóhely megválasztásában és kialakításában, valamint a gyermeki elgondolás megvalósulásában.

A **kezdeményezett játék** során az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyek a mindennapi élet részei és az utánzásos minta-, és modellkövetéses magatartás-, és viselkedéstanulás, szokások alakítása célként jelenik meg. (orvosos, éttermes, boltos, fodrászos, piacos, babás, kutyás, iskolás stb. játék)

Az **egyénre szabott játéktevékenység** során a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet a pedagógus, figyelembe



véve a differenciálás lehetőségeit. Kiváló lehetőség, a szabályjátékok gyakorlására, ahol a felnőtt jelenléte, együtt játszása boldogsággal tölti el a gyermeket.

A **kreatív megvalósítás** során a csoportszoba bizonyos szegletének átrendezésében, vagy egy nélkülözhetetlen kellék, tárgy megteremtésében segédkezik a pedagógus, amennyiben igényli a gyermek, azonban a legtöbb esetben csak engedélyt vagy eszközt kér hozzá. Fantáziája aktív, az eredeti elgondolás sokszor a kreatív tevékenységen keresztül új formát ölt, vagy alkotás közben már megtörténik a feszültség levezetése, átéli a játék élményét. Sokszor szívesen mesélnek róla, szóban újra átélve az élményt, ezért fontos a pedagógus odafordulása és figyelme a gyermek felé.

Kiemelt szerepe van az óvodapedagógus attitűdnek a gyermeki játék kibontakozása, és kivitelezése során. Tudatosan kell észlelnie mikor, meddig és mivel válik annak részesévé úgy, hogy ne sérüljön a gyermek szabadsága, de azt is el kell fogadni, ha esetleg nincs kedve játszani, hanem csak a felnőtt biztonságos közelségére vágyik.

A játék fejlődése a gyermeki fejlődés egészének, megismerésének tükré.

Célunk: Hogy a játéktevékenység során elégüljenek ki a gyermekek elemi pszichikus szükségletei, fejlődjenek értelmi képességeik, kreativitásuk, nagy és finom mozgásaik, tanulják meg kifejezni érzelmeiket, különféle viselkedési szabályokat sajátítsanak el. A játék során fejlődjenek társas kapcsolataik is, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedésüket.

Feladataink:

- Biztosítsunk nyugodt légkört a gyermekek kiegyensúlyozott szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett játékához,
- Tegyük lehetővé, hogy a játékra biztosított idő a nap minden szakában lehetőleg összefüggő legyen,
- Tegyük lehetővé az állandó és ideiglenes játszóhelyek kialakítását, biztosítsuk a gyerekek számára, hogy a megkezdett játékot több napon át is folytathassák,
- Szoktassuk a gyermekeket arra, hogy saját elképzeléseik alapján, önállóan alakítsanak ki játszóhelyeket, ill. rendezzék vissza az eszközöket,
- Tegyük lehetővé, hogy játékuhoz különféle esztétikus, egyszerű és átalakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket használhassanak (báb, természetes eszközök, tárgyak),
- A szabad játék során biztosítsuk a gyermekek számára az önállóságot, a szabadságot, a játék tevékenység kiválasztásában, a játékeszközök, társak, játszóhely megválasztásában, valamint a gyermeki elgondolás megvalósulásában és kommunikációban,



- Segítsük elő az önálló konfliktus megoldását, a csoportban kialakított szokások, normák hangsúlyozásával, mintaértékű kommunikációval,
- Tudatos megengedő és támogató jelenlétünkkel, ötletadással, eszközadás mérlegelésével biztosítsuk, segítsük a tartalmas szabad játék kialakulását,
- Jutassuk olyan élményekhez a gyermekeket, amelyeket fel tudnak dolgozni játéuk során,
- Tartassuk be következetesen a játék szabályait, együttműködve a dajkával,
- A különböző fejlettségű gyermekek együttjátszása során biztosítsuk, hogy a kisebbek ne zavarják a nagyobbakat és fordítva,
- Segítsük, hogy a nem játészó, magányos gyermek bekapcsolódjon a játékba, de tartsuk tiszteletben, ha nincs kedve játszani,
- Törekedjünk a tartalmas udvari játék kialakítására,
- Példaadással formáljuk a szülők szemléletét a játékkal kapcsolatban, hogy közös élményekkel segítsék gyermekük tartalmasabb, elmélyültebb játékát, ezen keresztül személyiségük fejlődését,
- Rendszeresen tájékoztassuk a szülőket a játékfejlődés jellemzőiről, az életkori sajátosságokról, a fejlesztés lehetőségeiről.

Tevékenységek:

Gyakorló játék: e játék lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, mely örömet okoz. A gyermekek mozgásigényének, manipulációs vágyának kielégítésére szolgál, miközben megismerkednek eszközök, tárgyak tulajdonságaival, funkcióival, egymáshoz való viszonyulásával. A kisebbek kedvelt tevékenységek (keverés, öntés, tépés, húzogatás,) az anyagok, eszközök rakosgatását kitalált mozgásuk ismételtetését végzik. Nagyobb gyermekeknél a konstrukciós és szerepjáték elemeinek ismételtetése során nyilvánul meg. Fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, mozgáskoordinációjuk, térészlelésük, tapintásos észlelésük, verbális készségük.

Szimbolikus-Szerepjáték: nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtja. A gyermekek kedvelt játékformája, segítségével levezetik szorongásaikat, félelmeiket. Vágyaikat, érzelmeiket, élményeiket megelevenítik, miközben szerepet tanulnak, szituációt játszanak el. Gyakorolják a mindennapi élet teendőit, szokásokat, viselkedési formákat, az együttélés szabályait sajátítják el. Ennek során alakul szocializációs készségük, kommunikációjuk, erkölcs- akarati tulajdonságaik, kognitív képességeik. A kisebbek egyszerű kellékekkel, mozdulatokkal jelenítik meg a szerepet, élményeik, tapasztalataik egyre színesebben, gazdagabban épülnek be játékukba. A nagyobbak vállalt szerepeken keresztül a számukra lényeges mozzanatokat jelenítik meg, használva a szerephez társult, látott, hallott, megfigyelt mozdulatokat, nyelvet.



Szabályjáték: meghatározott szabályok szerint zajlik. E játék során a gyermekek gyakorolják a mozgásformákat, ezáltal fejlődik mozgásuk, másrészt, gondolkodnak, beszélnek, ok-okozati összefüggéseket keresnek, hasonlóságokat fedeznek fel, megfigyelnek, gyakorolnak, s mindez az értelmi képességeiket, akarat tulajdonságaikat, szocializációs készségüket fejleszti. A gyermekek fejlettségi szintjének és korának megfelelő játékot játszanak, melyek szabályai számukra könnyen betarthatók, ugyanakkor ügyességet, szellemi erőfeszítést is igényelnek.

Építő-konstruáló játék: tapasztalataik, megfigyeléseik alapján a gyermekek különféle kockákból, építőelemekből, tárgyakból, konstrukciós játékokból, építményeket, játékszereket hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan váltják fel a bonyolultabb alkotások. Megtanulják a játékelemek, tárgyak biztos kezelését, funkcióját, manipulációját. Eredményességre törekszenek.

Ezáltal alakul szem-kéz koordinációjuk, finommotorikájuk, térészlelésük, alak- és forma állandóságuk, rész és egész viszonyának észlelése, képzeletük, kreativitásuk, vizuális memóriájuk.

Barkácsolás: a gyermekek játékaiból és egyéb tevékenységeiből alakul ki. Megismerik az anyagok, eszközök, tárgyak, szerszámok tulajdonságait, funkcióját, felhasználhatóságát, ezáltal technikai fogásokat sajátítanak el. Barkácsolás során a gyermekek játékeszközöket kiegészítik, a hibákat kijavítják, a hiányzókat elkészítik önállóan vagy több-kevesebb segítséggel.

Dramatizálás, bábozás: a gyermekek játékát gazdagítja. A rendszeresen ismétlődő mesélésből, színházi élményből fakadó irodalmi élményeiket szabadon választott kötetlen módon dramatizálják, bábozzák. A cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait egyéni elgondolásuk alapján játsszák el. Megismerkednek különféle eszközökkel, kellékekkel, gyakorolják a kommunikáció különféle megnyilvánulás formáit. Megismerik a bábok célszerű, kifejező mozgását. Az élmények eljátszása, továbbformálása során fejlődik beszédük, kommunikációjuk, mozgásuk, kreativitásuk. Terápiás célokat is szolgál.

Mozgásos játék: a gyerekek térben és időben kivitelezett mozgásaik pontosabbá válnak és finomodik koordinációjuk.



A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermeki személyiség fejlődése a játékon keresztül, egyéni sajátosságoktól függően alakul.

A játszó gyermekek közötti kapcsolatok bonyolultabbá válásában, az együttműködés kialakulásában, a játék témájának, tartalmának bővülésében, gazdagodásában, színvonalának emelkedésében időtartamának növekedésében és az eszközök felhasználási módjában mutatkozik meg. Megértik, elfogadják és betartják az általuk alkotott, vagy előírt szabályokat. Képesek ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igénylő játékok, versenyek felvállalására, választására. Örömet lelik a társakkal való együtt játszásban. Tudják és felmerik vállalni elképzeléseiket, és egyre önállóbban valósítják meg azokat.

A gyermekek érettségének egyik mutatója, hogy a játékban a szabályokhoz, mint pusztán feltételes adottsághoz képesek már viszonyulni. A játék fejlődése során 6-7 éves korra olyan jellemző szintre jut el, ahol a gyermekek képesek egyéni kívánságok egyeztetésére, és a társakkal szemben alá vagy fölé rendelni magukat.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Biztosítsa a szabad játékhoz szükséges megfelelő csoportléghőz, eszközt, élményanyagot, időt és helyet az együttjátás örömeének átéléséhez
- Tartsa szem előtt a gyermek mozgásigényének, manipulációs-explorációs vágyának kielégítését,
- Tegye lehetővé a differenciált játéklehetőségeket,
- Érvényesítse a játék fejlesztő hatását a beszédükben, mozgásukban gátolt, vagy kevésbé közlékeny, mozgékony gyermekek fejlesztése érdekében,
- Teremtsen lehetőséget, hogy a gyermek „az én akarom, én már tudom” vágyát kielégíthesse,
- Biztosítsa az egyenlő hozzáférés lehetőségét minden gyermek számára.

4.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.



Célunk: A gyermekek kompetenciáinak alakítása, képességeinek fejlesztése, az óvodai élet során megszerzett ismereteik, tudásuk, tapasztalataik bővítése, rendezése, magatartásformák erősítése az arra legalkalmasabb módszerek segítségével. Lehetőséget biztosítani az érdeklődés kielégítésére, tapasztalatszerzésre, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére, új ismeretek elsajátítására, a teljes gyermeki személyiség fejlődésére.

A tanulási tevékenység megjelenik minden nevelési feladatban és tevékenységi formában. Óvodánkban a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a tanulás több formája valósul meg:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás, viselkedéstanulás / szokások kialakítása/
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Játékos, cselekvéses tanulás
- Az óvodapedagógus által irányított, megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás
- Gyermeki kérdésekre adott magyarázatok.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Feladataink:

- Tervezzük meg a tanulási tevékenységeket,
- Biztosítsuk azt, hogy a gyermek értelmi képességei önmagához képest fejlődjenek / érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás/,
- Használjuk ki az intézményünkben megtalálható a Digitális Okosjáték Óvodásoknak (DIOO) fejlesztő programot a nagycsoportos gyermekek körében, mely a sikeres iskolakezdéshez szükséges készségeket játékosan fejleszti, lehetővé teszi a szükséges képességek erősítését, egyben a gyermekek iskolai életmódra való alkalmasság méréséhez is egy újabb lehetőséget biztosít,
- Biztosítsuk a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődés kielégítésének feltételét, erősítsük kreativitását,
- Fejlesszük a gyermek önállóságát, feladattudatát, figyelmét, kitartását, problémamegoldó képességét,
- Teremtsünk problémamegoldó helyzeteket az ok-okozati összefüggések megértésére, megoldására, használjuk ki a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerési funkciók és önálló felfedezések gyakorlására.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységet biztosítsunk, előzetes tapasztalataira, ismereteire építve,



- Tartsuk szem előtt az egyéni fejlesztést,
- Teremtsünk lehetőségeket a cselekvéses tanulásra,
- Játékban és egyéb tevékenységekben biztosítsunk gazdag tapasztalatszerzési lehetőséget, ezáltal éljék meg a felfedezés örömét,
- Érvényesítsük a cselekvéses tanulás fontosságát,
- Dicsérettel, bátorító neveléssel, pozitív megerősítéssel, személyre szabott értékeléssel segítsük a gyermekek tanulását, tapasztalatszerzését,
- Céljainkat a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével valósítsuk meg,
- Kiemelt jelentőségűnek, és átfogó fejlesztési területnek tekintjük a külső világ tevékeny megismerését, környezetvédelmét,
- Rögzítsük írásban a gyermekek fejlődési ütemét, a nevelő munka eredményeit,
- Adjunk tájékoztatást a szülőknek az óvodai tanulás milyenségéről, eredményeiről.

Tevékenységek:

A gyermekek:

- Különféle gyakorlati tevékenységekbe ágyazottan végeznek megfigyeléseket, természeti és társadalmi tapasztalatokat szereznek,
- Tevékenységek során változásokat figyelnek meg, összefüggéseket fedeznek fel, mindezt saját szavaikkal fejezik ki,
- Felhasználják új és meglévő ismereteiket,
- Nyitottak az új megoldások keresésére,
- Egyéni és csoportos formában is szívesen tevékenykednek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek testi-lelki-szociális érettsége 6-7 éves korra lehetővé teszi a sikeres iskolai beilleszkedést. A megszerzett ismeretet a gyermek megőrzi, adott helyzetben előhívja és alkalmazza. Gondolati síkon összefüggéseket vesz észre, az új ismereteket a régre ráépíti, s a maga tempójában, de nem túl lassan, képes újat és újat tanulni. Mindez őt örömmel és büszkeséggel tölti el. Meri vállalni hiányosságait, nyitottan az önfejlesztésre, fejlődésre. Bizalommal tekint az őt váró feladatok és élmények felé. Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.



Az egészségesen fejlődő gyermekek érthetően kommunikálnak, beszélnek: gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat használnak. Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat. Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését. Feladattudatuk kialakulóban van, s ez, a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. A megszerzett tudás hatására alakul és formálódik személyiségük.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Tegye lehetővé, hogy egy időben kevesebbet, de minőségben, használhatóságban több ismeretet kapjon a gyermek,
- Törekedjen arra, hogy minden gyermek örömmel és önként vegyen részt a folyamatban, az egyéni képességek figyelembe vételével,
- Tartsa szem előtt a gyermek fejlődését, vegye észre a kedvező változást, ismerje el ötletességét, önállóságát, kitartását, buzdítással erősítse a gyermek önbizalmát, differenciált értékeléssel segítse elő önértékelésének fejlődését, személyiségének kibontakoztatását.

4.2.1. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység – A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek

Szakmai elvárás, hogy a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben részt vegyenek iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységeken az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben. Ezzel segítjük a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz a gyermekek fontos képességeinek és készségeinek fejlesztését. Ebben a fontos pedagógiai tevékenységben való részvételük messzemenően megkívánja nevelőközösségünk együtt gondolkodását.

Infrastruktúránk nem teszi lehetővé külön csoport szervezését a tanköteles korú gyermekeknek.



Az óvodapedagógusok a saját vegyes életkorú csoportjaikban naponta terveznek és valósítanak meg a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó differenciált fejlesztő tevékenységeket.

E tevékenységek mellett heti egy alkalommal célzott iskola-előkészítő foglalkozást is tartunk, melyet heti rendünk adta lehetőségekkel és a tematikus tervekkel összhangban szervezünk meg.

A különböző képességek és készségek fejlesztését célzó iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységben a három csoport tanköteles korba lépő gyermekei együttesen vesznek részt.

A heti iskola-előkészítő alkalmak kiegészítik, hozzá tesznek az óvodai mindennapokban megvalósuló, differenciált, egyéni fejlettségi szinthez igazított képességfejlesztéshez.

A jogszerű, adaptív helyi megoldások keresése során bizonyos kérdésekben folyamatosan fontos a közös álláspont, illetve az egységes gyakorlat megteremtése, valamint a szülőkkel történő ez irányú együttműködés kialakítása.

Ilyen kérdések/területek pl.:

- Alapelv, hogy az iskolai életmódra való felkészítés az óvodába történő bekerüléssel, 3 éves kortól kezdődik. Az iskolai alkalmassághoz vezető út komplex, a teljes óvodai nevelési folyamatba ágyazott fejlesztés.
- Az 5-35 perces csoportos foglalkozások időtartama egyfajta lehetőség, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése pedig az adott óvodai csoport napirendjében kötelező, és követhető kell, hogy legyen.
- A napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység értelmezéséhez és megvalósításához jó keretet ad a rugalmasság, melynek érvényesítéséhez az óvodapedagógusok módszertani szabadsága adott.
- A 45 perces időtartam megbontható, és szükség/igény szerint célzottan egyénre, mikro-csoportra, csoportra szabható, pl.:
 - ✓ **Mozgáskotta** módszerre alapozott fejlesztés,
 - ✓ **DIOO** használata,
 - ✓ Heti egy alkalommal különböző **képességek fejlesztését célzó közös tevékenység a tanköteles korú gyerekeknek,**
 - ✓ Utazó gyógypedagógiai foglalkozás: logopédiai foglalkozás stb.,
 - ✓ Gyógypedagógiai, óvodapszichológiai foglalkozás,
 - ✓ Mindennapos irányított mozgás,
 - ✓ Szervezett körjáték, népi játékok, kötött irányított mozgásként a tánc,
 - ✓ Egyéni fejlesztés pld. a délutáni pihenő időben.
- Elhatárolódunk, az iskolásítási nyomástól – az iskolásítás nem megengedett!



- Fontos tudatosítanunk a szülőkben is, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó korosztállyal célzottan kell foglalkoznunk, és ezt a kitüntetett figyelmet a családban is célszerű megkapnia a gyermeknek.
- A szabad játéknak ezt a korosztályt érintően is létjogosultsága van, melynek során az óvodapedagógus elsődleges feladata nem a fejlesztés, hanem a gyermekek megfigyelése. A tapasztalatok, a megfigyelések eredményei pedig beépíthetők a tervezőmunka során.
- A természetes fejlődési utak támogatása nem ellentéte, mint inkább feltétele az eredményes iskolakezdésnek.
- Bármely szervezési keretben gondolkodik is a pedagógus, mindig az adott gyermek, az egyén az első – lévén, hogy minden gyermek fejlesztési célja egyedi –, és ezt követi a csoport.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő célzott foglalkozások:

1. Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.

2. Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor, mely az óvodapedagógus, vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik.
- Ha ez nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívül egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Intézményen belüli képességfejlesztés:

- Differenciálás: képességekhez mért feladatok adása; feladatok mennyiségében való eltérés; differenciált segítségnyújtás; képességekhez mért munka jellegű feladatok; irányított tevékenységekben csoportalkotás szempontjaiban; szabad játékidőben (fejlesztő és szabályjátékok).
- Mikrocsoportos/egyéni foglalkozás alkalmazása.
- Komplex tevékenységek (festés, rajz, zene).
- Relaxálás.
- A fejlesztő szakemberek mellett pedagógiai asszisztens biztosítása.
- Speciális foglalkozások ajánlása.
- Fejlesztő szakemberek támogató tevékenysége: gyógypedagógusok és pszichológusok.



A gyerekek csoportos illetve egyéni képességfejlesztése során fejlesztési tervet készítünk a csoportra vagy az egyénre vonatkozóan, amely tartalmazza a fejlesztendő területek megnevezését, a fejlesztés módját, a feladattípusokat és a felhasznált eszközöket valamint a fejlesztés időtartamát.

Bízunk abban, hogy lelkiismeretes, együttműködő munkánk eredményeképp a gyermekek megállják majd a helyüket az iskola világában.

4.2.2. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A verselés az irodalmi élményeken túl a szavakkal való ritmikus játék, szókinszbővítés, emlékezet és gondolkodásfejlesztés.

A magyar gyermekköltészet, a népi, a dajkai hagyományok, a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolókat gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre, segítik a világ megismerését, és erősítik az önismeretet, az emberi kapcsolatokat. Alakítják a gyermek szemléletmódját és világképét. A beszélő környezet fejlesztően hat belső képi világukra, emberi kapcsolatokra tanít, belső élményeket közvetít.

A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A szép és igényes magyar nyelvművelést egyaránt támogatják a klasszikus és kortárs, a magyar és más népek gyermekirodalmi művei. A szabad játékidőben kialakuló verselő, mesélő helyzetek nem helyhez kötöttek. Bárhol, bármikor életre kelhetnek a gyermekek saját igénye, vagy a nevelők játékba integrált kezdeményezéseként. A teljes csoportot felölelő mesehallgatás – mint mindennapos cselekmény – igényli a mesei atmoszféra kialakítását: a mesei tartalmak befogadását támogató helyválasztás és rituálék az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megfelelően csoportonként alakítható. A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosítja a gyermekek lelki nyugalomát, békéjét.



A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célunk: Hogy fejlesszük a gyermekek érzelmi és értelmi képességeit. Ébresszük rá őket arra, hogy a mese eltér a valóságtól, visszaigazolja a gyermekek szorongásait, és egyben megoldást is kínál számukra. Ismerjük meg a csodákat, átváltozásokat, ezáltal erősítse a pozitív erkölcsi tulajdonságokat. Segítsük a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődésének és személyiségének kialakítását, fejlesszük kommunikációs képességüket.

Feladataink:

- Mindennapi meséléssel, verseléssel, mondókázással alapozzuk meg a gyermekek irodalmi fogékonyságát, anyanyelvi képességeinek fejlesztését, mely elmaradhatatlan eleme a gyermek mentális higiéniájának,
- Alkalmazzuk minél gyakrabban az élőszavas mesélést, mely különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására, ugyanakkor visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál,
- A mese kiválasztásakor a tudatosság, a gyermekközpontúság, a korosztályos válogatás, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevétele,
- A mesélés szokásainak, rítusainak kialakításával segítsük a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására,
- Biztosítsunk a meséléshez nyugalmat, a mesélés és a játék ne zavarják egymást,
- Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket magyarázzuk el a gyermekeknek,
- A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodóan ismertetjük meg a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elmeit, meséit, a klasszikus és kortárs irodalmi műveket, és más népek, nemzetiségek meséit is,
- Segítsük a gyermeki önkifejezés fejlődését, saját vers és mesealkotás megalapozásával, változatos módszerek alkalmazásával, összekapcsolva a mesét az ábrázolással,
- Törekedjünk a szemléletes képszerű kifejezőmódra, előadásmódunkkal mindig érvényesítsük a beszéd zenei elemeit,



- A mesélés által oldjuk a gyermek belső szorongását, jutassuk örömforráshoz, élményekhez,
- Szervezzünk mesével kapcsolatos eseményeket (népmese napja, látogatás a Könyvtárba, szülők, nagyszülők mesélése az óvodában stb.)

Tevékenységek:

A gyerekek:

- Az állathívogatók, ujjkiszámolók, mondókák közben megismerkednek testrészeikkel, az élet nélkülözhetetlen műveleteivel és felfedezik a közvetlen és tágabb környezetet,
- Kedvenc mesekönyveikből szívesen mesélnek önmaguk és társaik szórakoztatására,
- A mesék hallgatása nyomán ők maguk is szívesen mesélnek, elmondják kedvenc meséjüket, versüket társaik előtt,
- A rövid jelenetek révén bábokkal, és dramatizálással kerülnek kapcsolatba, igényük szerint és egyéni fejlettségük alapján báboznak, és dramatikus játékokat játszanak az óvodapedagógus segítségével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Meséken, verseken keresztül képessé válnak az odaadó figyelemre. Várják, igénylik a mesét. Az élmények hatására gazdagodik fantáziájuk, kialakul jellemük. A gyermekek szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, ritmusokat. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak társaik és maguk szórakoztatására. Megismerkednek gyermekmondókákkal, versekkel, mesékkal. Van néhány kedvenc mesehősük, a velük történt eseményeket feldolgozzák játékaikban, rajzaikban.

Tudnak meséket és történeteket kitalálni, és azokat megjeleníteni. A könyvekben a képek alapján megtalálják kedvenc meséiket, vigyáznak a könyvekre.

Megszilárdulnak mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott vagy hallott vers témáját, képeit. Az olvasást utánozzák, betű megfejtése után érdeklődnek. A számukra érdekes szereplők szólásait, furcsa, széphangzású neveit megjegyzik. Megalapozódik a könyv és könyvtárhasználat igénye, kialakulnak az ehhez kapcsolódó viselkedési formák.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- A meséléshez, verseléshez nyújtson érzelmi biztonságot, nyugodt légkört,
- Törekedjen arra, hogy a mese-vers segítségével a gyermek sajátítsa el a helyes kiejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet,



- Ösztönözze a gyermeket szabad önkifejezésre,
- Tartsa szem előtt a gyermekek eltérő élményvilágát, kulturális környezetét, mindezt vegye figyelembe az anyag összeállításánál,
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek is képessé váljanak a szemléletes, képszerű kifejezésmódra, belső képalakítására,
- Fordítson figyelmet a migráns gyermekek igényeire.

4.2.3. Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés a gyermeki lét egészét áthatja. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A népdalok éneklése, hallgatás, a néptáncok és a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Célunk: Hogy elősegítsük a zenei anyanyelv kialakulását, formáljuk a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, szépérzékét. Az élményt nyújtó közös éneklés során fedezzék fel a közös éneklés örömet, a dallam, ritmus, mozgás szépségét, s ez által fejlődjön harmonikus személyiségük.

Feladataink:

- Mindennapi tevékenységek részeként keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat,
- A felnőttek mintaadásukkal fejlesszék a gyermekek beszéd és zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját, zenei alkotókedvét,
- Tegyük lehetővé az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével ölbeli játékok, énekes játékok, mondókák megismertetését,
- Biztosítsunk lehetőséget különféle hangszerek megismertetéséhez, igény szerinti megszólaltatásához,
- A népdalok, néptáncok, népi játékok megismertetésével segítsük elő a népi hagyományok továbbélését,
- Meghatározó szerepet töltsön be az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve,
- A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegyük figyelembe a gyermekek nemzeti hovatartozását,
- Tájékoztassuk a szülőket a gyerekek zenei fejlődéséről.



Tevékenységek:

A gyerekek:

- Élmények hatására önállóan és közösen is énekelnek, mondókáznak és körjátékoznak,
- Énekes játékok közben közvetve jutnak zenei készségek birtokába, alapfogalmakkal ismerkednek meg.
- Megfigyelik, érzékelik a csendet, és környezetük hangjait,
- Mozdásokkal, mozdulataikkal érzékeltetnek egyenletes lüktetést, ritmust,
- Dallam- és ritmusmotívumot visszhangoztatnak,
- Különböző tempóban, hangerővel, hangmagasságban énekelnek, mondókáznak,
- A tehetségígéretes gyermekek egyéni megnyilvánulásra kaphatnak lehetőséget.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Az iskolába lépő gyermekek szívesen, örömmel énekelnek és mondókáznak maguktól is. Gazdag dal- és mondókatudással rendelkeznek. Biztonságosan tudnak énekelni csoportosan és egyénileg is. A zenei relációkat megkülönböztetik és szemléltetik. A finomabb zörejeket, egymás hangját biztonsággal felismerik. Sokszor játszanak zenei hallást fejlesztő dalos játékokat. Az egyenletes lüktetés már automatizálódik, a dalok és mondókák ritmusát is kiemelik. Zeneileg olyan fejlettségi szintre jutnak el, hogy zenei kérdés-felelet, mondókára dallamimprovizálást képesek kivitelezni. Különbséget tesznek hangmagasság, hangerő, tempó között.

Egyénileg is el tudnak kezdeni dalokat helyes kezdő hangmagassággal és tempóban. Felismerik az egyes dalokat egy-egy motívumról. Játékos táncmozdulatokat tudnak produkálni, esztétikus mozgást végeznek. Ismernek néhány hangszer, azok hangját, meg tudják azokat szólaltatni. A dalok hangulati különbségét is ki tudják fejezni cselekvéssel, mozgással és szavakba foglalva. Tudnak térformát alakítani óvodapedagógusi segítség nélkül.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Törekedjen arra, hogy a gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozza zenei anyanyelvüket,
- Ösztönözze a családot arra, hogy a gyermekek otthon is énekeljenek szüleikkel, testvéreikkel,
- Erősítse a néphagyomány, a művészi értékű gyermekdalok, zenei szemelvények felhasználásával a gyermekek zenei érdeklődését, esztétikai kíváncsiságát, zenei műveltségük fejlesztése érdekében.



4.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára, utánpótlási hajlamára, kreativitására építve. A vizuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, építés, képalakítás lényege a cselekvés, amely valamilyen alkotás elkészítésére irányul, gondolatokat, érzelmeket fejez ki.

Célunk: Hogy esztétikai érzékenység, a szép iránti fogékonyság hassa át a gyermekek egész napi tevékenységét. Gazdagítsuk, fejlesszük tér-, forma-, színeképzetüket, esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket, ösztönözzük az élmény és fantáziaviláguk képi szabad önkifejezését.

Feladataink:

- Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedéssel fejlesszük a gyermekek személyiségét,
- Biztosítsunk esztétikailag megfelelő környezetet, és legyünk igényesek a környezet formálásában,
- Egész nap folyamán biztosítsunk megfelelő helyet és eszközt az ábrázolótevékenységekre,
- Segítsük a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával alkotókészségüket, önkifejezésüket,
- Teremtsünk alkalmat a környező világra való rácsodálkozásra, gyönyörködtetésre, és vizuális esztétikai élmények befogadására,
- Ismertessük meg őket a különböző anyagokkal / papír, gyurma, agyag, homok, dobozok, termések, fonalak, textil /, eszközökkel, / pl. ceruza, ragasztó, olló, zsírkréta, festék stb./ különböző technikákkal pl. tépés, vágás, festés, ragasztás, karcolás, nyomat készítés, anyagok formálása és ehhez biztosítsunk jó minőségű anyagokat, eszközöket,
- Helyezzük előtérbe a természetes anyagok, termések felhasználását, a kreatív környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés során folyamatosan keressük az új megoldásokat,
- Törekedjünk az ábrázolással, festéssel, kézimunkával, építéssel, képalakítással kapcsolatos szokások kialakítására,
- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítsük a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantázia világ gazdagodását, és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-, forma- és színeképzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását,



- Tájékoztassuk a szülőket gyermekeik ábrázolókéességének fejlődéséről,
- Törekedjünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására,
- Biztosítsunk lehetőséget arra, hogy megtapasztalják, hogy érzelmeiket, hangulataikat mily módon lehet megjeleníteni és megörökíteni, ezáltal tükröződhesen kreativitásuk, egyéniségük,
- A kreatív, a tehetségígéretes gyermekek differenciált feladatot kapjanak.

Tevékenységek:

A gyerekek:

- Tárgyakat készítenek környezetük szépítéséhez,
- Egymás munkáját és műalkotásokat nézegetnek,
- Rajzolnak, festenek, mintáznak, építenek, kézi munkáznak,
- Az udvaron is felfedezik, hogy gallyakkal, kavicsokkal, homokkal, termésekkel is létrehozhatnak valamit,
- Megismerik az eszközök biztonságos kezelését, ill. a technikai fogásokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Biztonsággal célszerűen használják az ábrázolás különféle eszközeit, a megismert technikákat önállóan is alkalmazzák. A gyerekek munkáik során, egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, az egyéni színhasználat. Örülnek saját és társaik alkotásainak. Megfogalmazzák értékítéletüket, rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködnek abban. Változatosan alkalmaznak díszítő elemeket, különféle technikákat, színeket, formákat – sok tapasztalatuk van téralakításban, építésben.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Keltse fel a gyermekekben az ábrázolás anyagaival való tevékenységvágyat,
- Tartsa szem előtt a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait a manuális készség, a finommotorika fejlesztésével kapcsolatban,
- Törekedjen a gyermek kezdeményező akaratának érvényre jutására az alkotó munkában, hogy a gyerekek ábrázolótevékenysége az önkifejezés egyik módjává váljon,
- Külső és belső jegyeiben legyen modell értékű.

4.2.5. Mindennapos mozgás

A gyermekek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a **mozgás**. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermekek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.



A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Az óvodai élet minden napján biztosított **aktív szabad játék mellett** hangsúlyosan jelennek meg az **irányított mozgás tevékenységek**, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

Célunk: A gyermekek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a **szabad játékba ágyazott mozgástevékenység** végzése. Az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgás egészítse ki az **irányított tevékenységeket**, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség).

Fontos a mozgás megszerettetése, a testkultúra és az egészséges életmód és életvitel megalapozása.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok **spontán és szervezett** mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.



A **mindennapos irányított** testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Feladataink:

- Napi szinten maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőségeket az egyéni sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, elkerülve az egyoldalú terhelést,
- Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a mozgás megszervezése,
- Kötelező foglalkozáson a határozott vezetési stílust, illetve a játékos utánzást alkalmazzuk,
- A szabad levegőn végezhető mozgásos játékok, testgyakorlatok szervezését előtérbe helyezzük, különös tekintettel a mindennapos testnevelésre,
- Erős és terhelő mozgásokkal fejlesztjük a fizikai állóképességet, ezen keresztül készítjük elő a szellemi aktivitást és a sikeres mozgások eredményeként az önértékelés és önbizalom növelését,
- Fejlesztjük a nagy és finommozgásokat, a fizikai erőnlétet, a testsémát, a vizuális és auditív percepciót, ritmusérzéklet,
- Erősítjük a problémamegoldásra való készséget a mozgásos tevékenységekkel végzett problémamegoldásokkal,
- Fejlesztjük szabálytudatukat, segítjük a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést, alkalmazkodóképességet,
- Havonta legalább egy alkalommal, labdával kell foglalkozást tartani,
- Törekednünk kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására,
- A tehetségígéretes gyermekek külön mozgástevékenységekben vehessenek részt (Ovifoci).

Tevékenységek:

A gyermekek:

- Megismerkednek a tornacsarnok adta mozgási lehetőségekkel, ahol újfajta mozgásos tapasztalatokat szereznek,
- Megismerkednek a különféle mozgásos játékokkal,
- Egyénileg és csoportosan ismerkednek meg rendgyakorlatokkal, gimnasztikai gyakorlatokkal, játékokat, versenyeket, változatos mozgásformákat végeznek, különféle kézi szerekkel, eszközökkel.



A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összetettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek. Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak, szeretik és igénylik a mozgást. Fejlődik téri, időbeli tájékozódó képességük. Egyéni és csoportos sorversenyeket játszanak, szabályok pontos betartásával.

Megértik a vezényszavakat. Szabad, páros-, társas-, kézi szer- és pad gyakorlatokat végeznek. Megismerkednek a kartartásokkal, testhelyzetekkel, kar-, törzs-, lábmozgásokkal, járás-, futás-, támasz-, egyensúlyozó gyakorlatokkal, dobásokkal, ugrásokkal.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Legyen elsődleges célja a mozgásszegény életmód kompenzálása, az egészséges életvitel megalapozása és a család életmódjának kedvező befolyásolása,
- Vegye figyelembe a természet erőivel /napfény, levegő, víz/ történő edzés kedvező hatásait,
- Törekedjen, hogy jó levegőjű, tiszta környezetben, kellemes légkörben a rendszeres testmozgás a gyerekek természetes igényévé váljon, és beépüljön szokásrendszerükbe.

4.2.6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenység egészét.

A gyermeket körülvevő világ megismerése a közvetlen megismerésre, tapasztalatszerzésre épül. Aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.



Célunk: Hogy a gyerekek megismerkedjenek a természeti és társadalmi környezettel, életkoruknak megfelelő tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során. A környezet megismerése közben pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt, különös tekintettel a környezetvédelemre. Környezet adta lehetőségünk a Balaton. Kiemelt célunk, hogy felhívjuk a gyerekek figyelmét a Balaton szépségére, hasznosságára, és védelmére. Ismertessük meg a gyerekeket a rá jellemző növény és állatvilággal.

Feladataink:

- Építsünk a gyermekek érdeklődésére, aktivitására,
- Juttassuk tapasztalatokhoz őket a szűkebb és tágabb környezetről, tervszerűen szervezzünk megfigyelő sétákat,
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartás alapozására, alakítására, az ökológiai gondolkodás fejlesztésére,
- Élményekkel teli tevékenységekkel ösztönözzük és erősítsük a gyermekekben a pozitív érzelmi kötődést a természethez, az emberi alkotásokhoz,
- Teremtsük meg a „Madárbarát Óvoda” alprogram és „Zöld Óvoda” cím feltételeit,
- Láttassuk meg a környezet csodáit, szépségét, harmóniáját,
- Tanítsuk meg személyes példánkon keresztül a természet védelmét, óvását, ismertessük meg a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, a talajvédelem meghatározó szerepét,
- Alapozzuk meg a környezetbarát szokásokat: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. hulladékkezelés, szelektálás,
- Biztosítsuk séták, kirándulások alkalmával a környezetben való megfigyelést, tapasztalatszerzést,
- Szabály és társasjátékok alkalmazásával erősítsük meg a gyermekekben a Balaton ismeretének és védelmének fontosságát,
- Ismertessük meg a gyerekekkel a közlekedési eszközöket, gyakoroltassuk a helyes közlekedés szabályait,
- Teremtsünk lehetőséget a környezetben lévő tárgyi kultúra értékeinek megismerésére, szeretetére, védelmére,
- Ismertessük meg a gyerekekkel a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat,
- Adjunk alkalmat a gyerekeknek a felnőttek munkájának megismerésére, tiszteletére,
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- A fenntartható fejlődés érdekében legyen hangsúlyos a fenntarthatósági szemléletformálás, a környezettudatos magatartás alakítása.



Tevékenységek:

A gyermekek:

- Megismerkednek a szűkebb, tágabb környezetükkel,
- Séták során megfigyelik a természet változásait, megfigyelik az évszakok jellemzőit, megismerkednek a színekkel,
- Tapasztalatokat szereznek az időjárás és öltözködés összefüggéseiről,
- Kísérleteznek, megismerik a természetes anyagok tulajdonságait,
- Többféleképpen megismerkednek az állatokkal és kicsinyeikkel, különös tekintettel a madarakra,
- Gyakorolják a gyalogos közlekedést,
- Megfigyelik az utcán közlekedő járműveket,
- Megismerkednek testükkel, megnevezik testrészeit, érzékszerveiket, azok funkcióit,
- Megismerkednek régmúlt idők munkaeszközeivel,
- Felfedezik az élő /Balaton élővilága/ és élettelen /épített/ környezet szépségeit, értékeit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Ismerik családjuk és tagjainak nevét, lakcímét, foglalkozását. Tudják saját születési helyüket, idejüket. Az emberi test felépítésével, funkcióival tisztában vannak. Higiéniai igényük kielégítő. Különbséget tudnak tenni évszakok, napok, napszakok között, azok szépségében gyönyörködni tudnak. Környezetük gyakori színeit megnevezik, világos, sötét árnyalatait felismerik, elkülönítik. Lakóhelyük környékén lévő intézményeket, üzleteket, művészi alkotásokat ismerik. Környezetükhöz való viszonyuk pozitív, annak értékeit őrzik. Saját szintjükön ismerkednek a környezetvédelemmel, és tudatosan igyekeznek tenni is érte. Ismerik környezetük növényeit, állatait, azok ápolását, gondozását. Gyakorlottak az alapvető közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket. Megfogalmazzák, hogy a különböző anyagok felülete lehet sima- érdes, hideg – meleg, valamint szilárd és folyékony.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Törekedjen arra, hogy meghitt kapcsolat alakuljon ki a gyermek és az óvoda környezete között,
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeket a természet szeretetére, védelmére, óvására nevelje,
- Törekedjen arra, hogy a gyerekek megismerjék lakó környezetük nevezetességeit, s fokozatosan alakuljon ki a hazai táj szeretete, védelme.



4.2.6.1. Matematikai tapasztalatszerzés

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemlélete.

Óvodánkban a különböző tevékenységek végzésekor, folyamatos cselekedtetés során, természetes környezetben folyik a matematikai tapasztalatszerzés.

Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett matematikai ismerethez jutás, a gyermekek egyéni sajátosságaiktól függően igénylik az óvodapedagógus által irányított, mélyebb és sokoldalúbb matematikai összefüggések feltárását. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél tartja elegendőnek az óvodapedagógus a játékidőben szerzett tapasztalatokat, vagy irányított tevékenységet tart szükségesnek, ő dönti el.

Célunk: Hogy lehetőséget teremtsünk a környező valóság és mennyiségi viszonyokkal kapcsolatos ismeretek bővítésére, rendszerezésére. Ezek az ismeretek segítik a szerzett tapasztalatok feldolgozását, ezzel segítve az érzelmi és értelmi fejlődést.

Feladataink:

- Tegyük lehetővé a gyermekek számára a tulajdonságok, mennyiségek összehasonlítását, mérhetőségét, halmazokba történő csoportosítását, műveletek végzését,
- Fejlesszük egyéni megismerő tevékenységüket, probléma meglátásukat, problémamegoldó képességüket, logikus gondolkodásukat,
- Biztosítsunk optimális feltételeket a matematikai ismeretek szerzéséhez, mely épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, élmények gyűjtésére,
- Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

Tevékenységek:

A gyermekek:

- Tárgyakat, személyeket, halmazokat összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek egy-egy kiemelt tulajdonság szerint,
- Tükörrel, mint eszközzel szereznek matematikai tapasztalatokat,
- Irányokat azonosítanak, megkülönböztetnek, megismerkednek névutókkal,
- Felismerik az állítások igaz-hamis voltát, tévedéseiket javítani tudják,
- Értik és helyesen használják a matematikai kifejezéseket,



- Tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat létrehozni, a meglévőt reprodukálni,
- Képesek megadott vagy felismert szempontok alapján műveleteket végezni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról szabadon is elmondják gondolataikat. Az állítások igazságát, hamisságát megítélik, tévedéseiket korrigálják. Tulajdonságok szerint képesek válogatásra, sorba rendezésre, kiegészítésre. Értik és helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat. Mennyiségeket tudnak összehasonlítani, összemérni. Különféle elemekből ugyanannyit, többet, kevesebbet képeznek.

Geometriai tulajdonságok szerint sík-és térbeli alakzatokat válogatnak szét és hoznak létre másolással. Megépítik 2-4 elemből álló alakzat tükörképét. Síkban és térben a jobbra-balra irányokat, névutakat felismerik, megkülönböztetik, s eszerint tájékozódnak. Figyelmük időtartama és terjedelme tekintetében képesek hosszabb ideig tevékenykedni. Gyakran kitartanak feladatuk mellett még akkor is, ha nehézséggel találják szembe magukat. Elkezdett tevékenységeiket általában be is fejezik. A számneveket rendszerint jól használják.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Törekedjen arra, hogy a matematikai tevékenységek végzése, tapasztalatok szerzése természetes környezetben folyjon,
- Törekedjen arra, hogy a percepciós, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújtson lehetőséget matematikai ismeretek és összefüggések megértésére,
- Vegye figyelembe azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából hol elégedhet meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, összefüggésekkel, illetve melyeket kell feldolgozni egyéb tevékenységek során,
- Tartsa szem előtt a gyermek játékában és egyéb tevékenységében szerzett, belső érdeklődéséből fakadó tanulást,
- Irányítottan fedeztesse fel a mélyebb és sokoldalúbb összefüggéseket,
- Tudjon „együtt gondolkodni” a gyermekkel.

4.3. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai tevékenységek rendszerében a munka a gyermeki személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze, ami egyben az életre való felkészítést is jelenti. Olyan tevékenységi forma, amelyben sikerélmények átélése után a gyermekek örömmel és önként vesznek részt.



Munka jellegű tevékenységeink:

- Önkiszolgáló tevékenységek: a gyermek saját személyével kapcsolatos feladatok /testápolás, étkezés, öltözködés/,
- Községi munkák, naposi munka: közösségért végzett tevékenységek / terítés, környezet rendjének őrzése, felelősi munkák/,
- Alkalmoszerű munkák: önként vállalt alkalmi megbízatások,
- Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák: szelektív szemétgyűjtés, növénygondozás, madáretetés, környezet gondozás, kerti munka,
- Minden olyan munka, ami testi épségüket nem veszélyezteti.

Óvodánkban a munka játékos jellegű, konkrét célja van, többnyire külső irányítással folyik.

Célunk: Hogy a gyerekek számára lehetőséget biztosítsunk tapasztalatszerzésre, környezetük megismerésére. Járuljunk hozzá a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakulásához, értelmi képességeik fejlődéséhez, szükségleteik kielégítéséhez, alakítsuk ki önállóságukat, önbizalmukat, önfegyelmüket, felelősségérzetüket, és munka iránti tiszteletüket. Segítsük elő a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakulását.

Feladataink:

- Tanítsuk meg a gyermekeket a feladatok végzésére, ösztönözzük őket arra, hogy önként vállaljanak feladatokat,
- Ismertessük az adott munka eszközeit, az egyes munkafajtákat és munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat, magatartásformákat,
- Ügyeljünk a higiéniai szokások, szabályok betartására, a balesetveszély elhárítására,
- Fokozatosan vezessük be az élő környezet rendszeres ápolását, biztosítsuk a gyermekek tényleges aktivitását, a munka állandóságát, folyamatosságát,
- A munka jellegének, a csoport és egyes gyermekek fejlettségének megfelelően értékeljük a munkát, értékelésünk reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív hatású legyen,
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének alakulását, igény szintjük növekedését,
- Törekedjünk arra, hogy a munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa,
- Tisztázzuk a gyermekek számára elfogadható szinten a munka célját, és értékelését,
- Érvényesítsük a fokozatosság, önkéntesség alapelvét és a differenciált bánásmódot.



Tevékenységek:

A gyermekek:

- Játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben munkát végeznek,
- Kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is,
- Munkavégzés közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek a természeti és társadalmi környezetről,
- A munkavégzés során szociális és verbális képességeiket gyakorolják
- Megismerik a munkavégzés eszközeit, megismerkednek a munkafolyamatok részmozdulataival, azok sorrendjével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen vesznek részt a csoportszoba átrendezésében, amit előtte megterveznek. Önállóan képesek a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására. Vigyáznak a terem rendjére, képesek annak helyreállítására. Felszólítás nélkül felveszik a leesett tárgyakat. A játékszerek kisebb hibáit kijavítják. Egyéni megbízásokat vállalnak. Időnként olyan alkalmi megbízásokat is ellátnak, amelyekhez otthoni előkészületekre van szükség. Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait, az udvaron a magas ágyásokat, aktívan részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben.

Gyűjtött terméseket, magvakat, egyéb növényeket meghatározott szempontok szerint csoportosítják, és önállóan helyezik el az élősarokban. Közreműködnek az őszi falevelek gyűjtésében, a járdák tisztán tartásában. A munka megosztása során meg tanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. A csoportok számára, magától értetődővé és természetessé válik óvodáskor végére, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges. Mindenki az egyéniségének, képességének megfelelő munkát végez.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Tartsa szem előtt, hogy a gyermeki munka megszerettetésén keresztül, olyan készségek, tulajdonságok alakuljanak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelesség teljesítését,
- Törekedjék arra, hogy a gyermek őszinteségét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését, tudatosan használja fel a nevelési célok megvalósítása érdekében,
- Segítse elő a differenciált munkalehetőségek kialakítását, hogy a gyermek saját képességei szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el a munkával kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá és kedvük van hozzá,



- Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát, a gyermek ebben való aktivitását.

5. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodáskor végére várható eredmények területenként a fejezetek végén meghatározásra kerültek.

A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére az óvodapedagógusok napi rendbe ágyazottan valósítanak meg a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó differenciált fejlesztő tevékenységeket.

E tevékenységek mellett heti egy alkalommal célzott iskola-előkészítő foglalkozást is tartunk, melyet heti rendünk adta lehetőségekkel és a tematikus tervekkel összhangban szervezzük meg.

6. A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK TERVEZÉSE ÉS SZERVEZÉSE

6.1. Pedagógiai folyamatok és tevékenységek tervezése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését az óvodapedagógusok által készített különböző dokumentumok tartalmazzák.

Intézményünk szakmai **dokumentációs rendszerének** felépítése:

1. Az óvoda nevelés országos alapprogramja
2. Pedagógiai Program
3. Éves Munkaterv, Beszámoló
4. Óvodai csoportnapló: nevelési terv, tematikus terv
5. Tevékenység /foglalkozás terv
6. A gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló dokumentumok.

Az **éves munkaterv** az előző nevelési év eredményeinek, hiányosságainak figyelembevételével (**Beszámoló**) készül.

Az **OviKréta** felülete tartalmazza a csoportnaplót.

Csoportnaplónk az óvodai pedagógiai programunk alapja, a nevelőmunka tervezésére szolgál.



Tartalma:

Általános adatok

- A gyermekek névsora és óvodai jele,
- A gyermekek névsora korcsoport szerint,
- Születésnapok nyilvántartása,
- Csoport óvodapedagógusaira vonatkozó adatok,
- A nevelő-oktató munkában résztvevő további személyek
- Gyermekjóléti adatok,
- Statisztikai adatok a gyermekekre vonatkozóan
- Hetirend
- Napirend,
- Szakértői vélemények,
- Logopédiai foglalkozáson részt vevő gyermekek
- Óvodapszichológus foglalkozásán résztvevő gyerekek,
- Fejlesztő pedagógiai foglalkozáson résztvevő gyermekek,
- Tankötelessé váló gyermekek,
- Óvó-védő szabályok,
- Szervezési feladatok (2 félévi bontásban)
- Tervezett programok 2 félévi bontásban
- Szülői együttműködési és hozzájáruló nyilatkozatok
- Hivatalos csoportlátogatások
- A család és óvoda kapcsolata
- Szülői értekezletek rendje

Nevelési terveinket és azok megvalósulásának értékelését évente két alkalommal (szeptember-január, február-május) készítjük.

A nyári élet tervezése, megszervezése intézményi szinten történik, amely minden csoportnaplóba bekerül. Tartalmazza a javasolt nevelési célokat, feladatokat, javasolt tevékenységeket. Kiemelt feladat ebben az időszakban, hogy az időjárás lehetőségeit kihasználva, a legtöbb időt a szabad levegőn, mozgásos játékokkal töltsék a gyerekek, egyéni szükségleteik figyelembevételével.

Nevelési tervünket az alábbi területeken jelenítjük meg:

- gondozással kapcsolatos szokások
- szociális-társas szokások
- anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- játék
- munka jellegű tevékenységek.

A tervezett időszak végén kerül sor a terv értékelésére.



Éves tanulási tervünket minden nevelési év szeptember 15-ig a külső világ tevékeny megismerésére alapozva készítjük el.

Az évszakok változásaihoz igazodva, a csoport életkori sajátosságait figyelembe véve felsorolás jellegűen tervezzük meg a tanulás tartalmát, a tevékenységeket, a hozzájuk tartozó fejlesztendő képességeket, készségeket.

Az éves tervre alapozva évszakonként, az aktualitásnak megfelelően, komplex módon, heti bontásban készítjük el **tematikus terveinket**.

Tematikus terv tartalma:

- Helyszín,
- Korcsoport,
- Időszak,
- Téma, projekt neve,
- Téma altémái,
- Cél és feladatrendszer,
- Képességfejlesztés, kiemelt fejlesztési terület,
- Differenciálás,
- Módszerek, eszközök,
- Játékbővítések,
- Fejlesztő játékok.

Napi tevékenységeket, foglalkozásokat a tematikus terv céljainak megfelelően, logikusan építjük fel, szem előtt tartva a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot, építve a gyermekek aktivitására. Elkészítése a pedagógusok igénye szerint, amikor szükségesnek érzik.

Kötelező elkészíteniük a következő esetekben: főigazgatói látogatásra, önértékelési folyamatban történő látogatásra, teljesítményértékelési látogatásra, tanfelügyeleti látogatásra, minősítő folyamatban történő látogatásra, bemutató foglalkozásra, hospitálásokra, gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.



Tevékenység/ foglalkozás terv tartalma:

- Az óvodapedagógus neve,
- A tevékenység ideje,
- A tevékenység előzménye,
- A tevékenység célja, feladatai
- Didaktikai feladatok,
- Alkalmazott módszerek,
- A tevékenység irányítási módja,
- A tevékenység során alkalmazott munkaformák,
- A tevékenység/foglalkozás kidolgozása 3 oszlopban: idő; fejlesztő tevékenység felépítése, menete; módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések.
- Tevékenység helye, korcsoport,
- Tevékenységforma,
- Tevékenység tartalma, témája,
- Nevelési feladatok,
- Képesség- és készségfejlesztés,
- Eszközök,
- A tevékenység szervezeti formája

Pedagógiai terveink megvalósulásának eredményét 3 havonta rögzítjük.

A nevelési év végén beszámoló készül a pedagógiai folyamatok, tevékenységek megvalósulásának eredményeiről.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult gyermekek részére egyéni fejlesztési tervek készülnek.

A gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló dokumentumok az egyéni fejlődés regisztrálására szolgáló dokumentum.

A jogszabályi változások okán 2024. szeptembertől intézményünk már nem a saját maga által készített dokumentumban rögzíti a gyermekek fejlődését, hanem az **OviKréta** tanulmányi rendszert alkalmazza. A pedagógusok a „gyermek és csoport” menü pontok alatt érhetik el az intézmény által is alkalmazott tanügy igazgatási dokumentumokat.

6.2. A tanulás szervezésének szabályai

A tanulás szervezési formái: **kötetlen** és **kötött** tevékenységek.

Mindkettőben érvényesül a nevelői céltudatosság és tervszerűség, a pedagógiai önállóság.

A **kötetlen** tevékenység azt jelenti, hogy óvodapedagógus a megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit.

Tízórai előtti játékidőben a gyermek számára a részvétel önkéntes, választási lehetőséget jelent, hogy részt vesz-e a tevékenységben, vagy tovább játszik, illetve a hét melyik napján vesz részt és a hét alatt hányszor. Tízórai után szervezett tevékenységek szervezésekor a gyermekek a közös beszélgetés után, szintén eldönthetik, hogy részt kívánnak-e venni a további tevékenységekben, vagy játszani szeretnének.



A **kötött**, kötelező foglalkozásokon egyszerre vesznek részt a gyerekek. A kötelező foglalkozások időtartama a tevékenységtől illetve a gyermekek aktivitásától függ, maximum 35 perc.

A 3-4 éveseknél, a heti egy mozgás tevékenységen, sétán kívül a kötetlenség a jellemző szervezési forma.

Az 5-6-7 éves gyermekek számára valamennyi tevékenységből kötetlen és kötött tevékenység is szervezhető. Az óvodapedagógusok a csoport aktuális fejlettsége, a tevékenység tartalma és a pillanatnyi helyzet alapján döntenek el, hogy az adott napon melyik tevékenységi ágból szerveznek kötetlen illetve kötött tevékenységeket az éves tematikus terv alapján.

6.2.1. Módszerek, eszközök, munkaformák

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során az egyéni tulajdonságok figyelembevételével segítik a személyiség kibontakoztatását. Ehhez különböző módszereket használnak.

Módszerek:

- Lehetőségekhez mérten természetes környezetben történő **szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, cselekedtetés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás, dicséret.**
- **Kooperatív technikák alkalmazása.**
- **Differenciálás** minden szervezett és spontán tanulásban.

A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak, egymást erősítve, a gyermek fejlettségének megfelelően.

Eszközök:

Az eszközök motiváló hatással vannak a gyermekekre, segítik az érdeklődés felkeltését, megtartását. Fontosnak tartjuk, hogy ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem fejlesszék a gyerekek esztétikai érzékét is.

Munkaformák:

A tanulási tevékenységben a **mikro csoportos, egyéni** munkaforma szolgálja legjobban a gyermekek egyéni fejlődését.

A **frontális munkaformának** közösségformáló ereje van, lehetőséget ad vélemények egyeztetésére, figyelmes meghallgatásra.



Csoportos- és páros munkaforma esetén a gyermekek együttműködési képessége, empátiás-, tolerancia képessége fejlődik.

A tanulás tervezésekor a mikro csoportos és egyéni munkaformát alkalmazzuk rendszeresen, de a környező világ megismerésekor nem ritka a frontális munkaforma sem.

A tanulási folyamat során mindig alapelv:

- a differenciált értékelés, mely a gyermek képességeinek figyelembevételével történik,
- a pozitív megerősítés,
- a hátrányok csökkentésére törekvés.



7. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a hozzánk járó gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

7.1. Személyi feltételek

Többcélú közös igazgatású intézményünket a főigazgató irányítja, az óvodában folyó pedagógiai munkát, illetve a bölcsődei ellátást is koordinálja.

Az intézmény dolgozói	Fő	Egyéb képesítések
Felsőfokú végzettségű, főállású óvodapedagógus	7	1 fő közoktatási vezető szakvizsga
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő főállású alkalmazottak: dajka (csoportonként 1)	3	3 fő dajka képesítés
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő főállású alkalmazott: pedagógiai asszisztens	1	1 fő pedagógiai asszisztens képesítés
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő főállású alkalmazott: óvodatitkár	1	1 fő
Nevelő-fejlesztő munkát, SNI gyermekek fejlesztését végző felsőfokú végzettségűek / utazó pedagógusok/	3	1 fő gyógypedagógus - logopédus 1 fő gyógypedagógus- fejlesztőpedagógus 1 pszichológus
Élelmezésvezető	1	1 fő szakképítéssel
Szakács	2	2 fő szakképítéssel
Konyhai kisegítő	2	2 fő

Új óvodapedagógus munkába állása esetén fontos, hogy ismerje meg a helyi óvodai programot és azonosuljon az abban megfogalmazott nevelési célokkal. Nevelőtestületünk minden tagja segítse az új nevelőtestületi tag beilleszkedését az óvoda életébe, gyakornok esetében fontos, hogy munkáját a gyakornoki szabályzatnak megfelelően végezze.



Nevelési programunk céljainak megvalósításához óvodapedagógusaink legyenek:

- Empatikusak, elfogadók,
- Magatartásuk, viselkedésük mintaértékű legyen,
- Kiegyensúlyozottak,
- Személyiségük legyen pozitív kisugárzású,
- Rendelkezzenek jó kapcsolatteremtő képességgel, és munkájukkal kapcsolatos visszajelzéseket használják fel a szakmai fejlődésük érdekében,
- Tartsák tiszteletben a gyermek személyiség jogait,
- Legyenek képesek önálló problémamegoldásra, reális önismerettel rendelkezzenek,
- A csoportjukban felmerülő konfliktusokat, azok okait, ismerjék fel, értelmezzék helyesen, kezeljék hatékonyan. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzék,
- A gyerekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően működjenek együtt a kollégákkal,- a különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások megvalósításában-, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel,
- Fogalomhasználatuk legyen pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű,
- Legyenek kreatívak,
- Legyen igényük önképzésre, innovációra,
- Ismerjék és használják a modern információfeldolgozási és infokommunikációs eszközöket a nevelési folyamatban,
- Követendő mintát mutassanak a digitális eszközök alkalmazására, gyermekeknek és szülőknek egyaránt.

A nevelőtestület tagjainak 120 kredit értékű továbbképzést kell teljesítenie, tartalmi megújító és választható továbbképzési körből, a rájuk vonatkozó öt éves továbbképzési ciklusban.

Óvodán belül is hospitálunk, igyekszünk egymás munkájába betekintést nyerni, a tapasztalatokat, jó ötleteket hasznosítjuk. Ez nagymértékben hozzájárul az óvodapedagógusok önképzéséhez.

A továbbképzések tervezésénél szem előtt tartjuk pedagógiai programunk sajátosságait.

Óvodánk pedagógiai munkáját csoportonként 1-1-1 fő szakképzett óvodai dajka és intézményi szinten 1 pedagógiai asszisztens segíti. Hosszú évek során szerzett tapasztalataikkal járulnak hozzá pedagógiai munkánk sikeréhez.



Dajkáink, és a pedagógiai asszisztens az alábbi személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- szakképzettek,
- legyenek gyerekszeretők, jelentsenek modellt,
- empatikusak, elfogadók,
- rend- és tisztaság szeretők,
- tudjanak együttműködni az óvodapedagógusokkal,
- tartsák tiszteletben a gyermekek, a családok és a szülők jogait.

Óvodánk pedagógiai munkáját segíti logopédus, pszichológus és fejlesztőpedagógus.

Logopédusunk munkájának célja a 3-7 éves gyermekek beszédének, beszédértésének fejlesztése, az alakilag és tartalmilag is megfelelő beszéd kialakítása. Az évente elvégzett logopédiai szűrés eredményeként részesülnek fejlesztésben az arra rászoruló gyermekek.

Fejlesztő pedagógusunk munkájának célja az óvodai életbe nehezen beilleszkedő, az átlagtól eltérő képességgel rendelkező gyerekek fejlesztése.

Pszichológusunk a közösségbe való beilleszkedést segíti, a rászoruló gyerekeknek és szülőknek ad támogatást.

Az udvarosi teendőket és apróbb javítási munkákat megbízási szerződéssel rendelkező karbantartóval látjuk el. Az egyéb feladatokat eseti megbízással vállalkozóknak adjuk ki

7.2. Tárgyi feltételek

Pedagógiai Programunk megvalósításához tárgyi feltételeink, óvodai eszköz állományunk jónak mondható. Óvodánk alapszükségleteit önkormányzatunk, mint fenntartó biztosítja.

Az intézmény épületét, udvarát, berendezéseit úgy alakítjuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, egészségük megőrzését. Az óvodai élet színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak. Törekszünk a gyermekek mozgás- és játékgigényük kielégítésére, lehetőleg természetes anyagokat használunk.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra hozzáférhető módon és biztonságosan helyezzük el. Igyekszünk megfelelő munkakörnyezetet biztosítani az óvodai munkatársak számára, illetve lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

7.3. Óvodai életünk megszervezésének elvei, folyamatai

Községünk adottságait és nevelési tapasztalatainkat figyelembe véve alakítottuk ki egyes csoportjainkat. Ezért új gyermekek felvétele esetén lehetőségünk van a szülők kérését figyelembe venni, hogy melyik csoportba kerüljön gyermekük.



Indokaik általában:

- ismerős,
- testvér,
- vagy óvodapedagógus személye.

A csoportok szervezésekor figyelembe vesszük a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát, illetve figyelünk a nemek és életkorok szerinti optimális arányra is.

A fent leírtakat megváltoztathatja a csoportlétszám alakulása.

7.3.1.Napirend és hetirend

Napirendünk és hetirendünk kialakításakor figyelembe vesszük az életkornak megfelelő életritmus kialakítását, mely alapfeltétele az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A gyermekek óvodába eltöltött idejét óvodapedagógusok irányításával, élettani szükségleteik figyelembevételével tervezzük meg, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezésével.

Óvodai életünk megszervezésében kiemelt szerepe van a gondozásnak, mely során az óvodapedagógus –nevelést segítő munkatársak - gyermek kapcsolatai épülnek, fejlődik a gyerekek önállósága.

Törekszünk oldott, kellemes légkör megteremtésére, amelyben a gyermekek a végzett tevékenységet nem érzik fárasztónak, ugyanakkor a rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot jelentenek számukra.

Napirendünket a stabilitás és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A stabil pontokat az azonos időpontokban visszatérő tevékenységek jelentik /étkezések időpontja, szabad levegőn tartózkodás /. A rugalmasság vonatkozik különböző tevékenységek végzésére, egyéb programokra, kirándulásokra.

Az évszakokhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók / szabad levegőn tartózkodás /.

Óvodánk nyári életének megszervezésekor figyelembe kell vennünk óvodánk személyi feltételeit, ezért csökkentett létszámmal 1 csoportot működtetünk.

Nyári időszakban csak nagyon indokolt esetben veszünk fel új gyereket, az egész nevelőtestület egyetértésével.



Napirendünk

Tevékenység		A tevékenységek megnevezése
kezdet	vége	
6.30	7.30	Gyülekezés, játék, összevont csoportban
7.30	8.45	Szabad játéktevékenység, irányított játéktevékenység, Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
8.45	9.00	Mindennapos mozgás, tisztálkodás, terítés
9.00	9.30	Tízóraizás, tisztálkodás
9.30	11.30	Beszélgető kör, Játék, differenciált tevékenységek (külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés, éneke, énekes játék, verselés, mesélés) játék a szabadban, séta, kirándulás Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
11.30	11.45	Tisztálkodás, terítés, készülődés az ebédhez
11.45	12.15	Ebéd
12.15	12.30	Tisztálkodás, fogmosás, készülődés a pihenéshez
12.30	14.45	Pihenés Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
14.45	15.00	Fésülködés, tisztálkodás, készülődés az uzsonnához
15.00	15.30	Uzsonna, tisztálkodás
15.30	16.00	Játék saját csoportban, hazaindulásig
16.00	16.30	Játék összevont csoportban, vagy a szabadban hazaindulásig



A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

A heti rendbe be kell építeni a kiemelt feladatokat: a differenciált, egyéni képességeket figyelembe vevő tanulási keretek biztosítását, a környezettudatosságot, a mindennapos mozgást. Törekedni kell a személyes interakciókra, élőlírával mese és közösségi játékelmény biztosításával.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás keretei vegyes csoportjainkban:

Heti rend		
	Kötetlen	Kötött
Kiscsoportos korúak	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zene, énekes játék Külső világ tevékeny megismerése	Mindennapos mozgás, szervezett mozgás heti egyszer
Középső és nagy csoportos korúak	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének- zene, énekes játék Külső világ tevékeny megismerése	Mindennapos mozgás, szervezett mozgás heti egyszer Matematikai tapasztalatszerzés, Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének- zene, énekes játék Külső világ tevékeny megismerése



8. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvoda, mint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások egyik intézménye, gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekre.

Az óvodánkban folyó gyermekvédelmi munka célja:

- A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása,
- A gyermekek családban történő nevelésének elősegítése,
- A gyermekek veszélyeztetésének megelőzése és megszüntetése,
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- Az óvodások száma összesen,
- Ebből a veszélyeztetettek száma
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (HH ill. HHH) száma
- Három vagy több gyermekes családban élők száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- családi környezet
- családon kívüli környezet.

8.1. A főigazgató gyermekvédelmi feladatai:

- Felelős a gyermek- és ifjúságvédelem rendszerének működéséért,
- Gondoskodik a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről,
- Az intézményben jól látható helyen tegye közzé a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személy nevét, gyermekjóléti szolgálat címét, telefonszámát,
- Tartson kapcsolatot a nevelési tanácsadóval, családokkal foglalkozó szakemberekkel,
- Szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a Balatonalmádi Szociális Alapszolgáltatási Központtal,
- Biztonságos feltételeket teremtsen a gyermekbalesetek megelőzése érdekében,
- Segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.



8.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Segítse a főigazgató irányító tevékenységét,
- Kísérje figyelemmel, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit,
- Hangolja össze a pedagógusok ez irányú tevékenységét,
- Vezessen nyilvántartást a gyerekekről, jegyezze fel intézkedéseit, vegyen részt a családlátogatásokon,
- Hangolja össze a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között,
- Működjön közre a pedagógiai program gyermekvédelmi fejezetének átdolgozásában,
- Adjon tájékoztatót a szülőknek,
- Vegyen részt az óvoda egy nevelési évre szóló gyermekvédelmi tervének elkészítésében,
- Tegyen javaslatot segélyre, de előtte, végezzen környezettanulmányt,
- Tartson kapcsolatot a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

8.3. A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- Segítsék elő a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrését, megfelelő ellátásban való részesítését,
- Biztosítsák a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén tegyenek javaslatot védő-óvóintézkedésekre,
- Segítsék elő az újonnan óvodába lépők befogadását, zökkenőmentes beilleszkedésüket a gyermekcsoportokba,
- Ismerjék fel a gyermeki problémákat, a hátrányos, veszélyeztetett helyzet okozta tüneteket, és szükség esetén kérjék szakember segítségét,
- Készítsenek tervet az indulási hátrányok kompenzálására – biztosítva ezzel az esélyegyenlőségeket,
- Valósítsák meg a felzárkóztatást és tehetséggondozást a napi nevelőmunkában,
- Segítsék a szülőket gyermekük viselkedésének értelmezésében,
- Működjenek közre az óvodán belüli szolgáltatások megszervezésében, melyek a gyermeki fejlesztést szolgálják,
- Szükség esetén tegyenek javaslatot a szülőnek gyermeke integrált nevelésben való részvételéhez szakember igénybevételére,
- Vezessenek a gyermeki fejlődésről dokumentumot,
- A családok anyagi helyzetének megfelelően javasolják és segítsék elő a különböző támogatásokhoz való hozzájutást,
- Segítsék a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítását,
- Biztosítsák a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét /megfelelő nyilvántartás, titoktartás/.



- Kísérjük figyelemmel a 3 éves kortól kötelező óvodába járás, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatásának megvalósulását, jelezzék a tartós hiányzást.

9. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Óvodánkban az esélyegyenlőség biztosításának részletes szabályait az alsóörsi Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Esélyegyenlőségi terve tartalmazza.

Felülvizsgálatára 4 évenként kerül sor. Az esélyegyenlőségi tervhez való hozzáférést az intézmény, a pedagógiai programhoz hasonló módon teszi lehetővé.

Pedagógiai Programunk megvalósítása során kiemelt figyelmet fordítunk az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség, a társadalmi felzárkóztatás követelményének érvényesülésére.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük:

- Az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásakor,
- Az óvodai szabályrendszer megállapításakor, a teljesítmények értékelésekor,
- Az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevételekor,
- A különböző juttatásokhoz való hozzáféréskor.

Célunk:

- Az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód elvének érvényesülése,
- Minőségi óvodai nevelés biztosítása, hátrányok kompenzálása,
- Tehetséggondozás,
- Esélyteremtő támogatások megteremtése,
- Óvodai és segítő szervezetek segítséget adó szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása,
- A mássággal szembeni tolerancia kialakítása,
- Megfelelő önbizalommal rendelkező gyermekek nevelése.

Feladataink:

- A nevelő munka során a gyermekek optimális fejlődésének biztosítása,
- A társadalmi leszakadás megakadályozása a nevelés- oktatás eszközeivel,
- A tehetségek gondozása,
- A gyermekek életkörülményeinek megismerése,
- A gyermekeket veszélyeztető körülmények feltárása, megszüntetésükben segítségnyújtás a szülőknek,
- A speciális ellátás biztosítása a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára,
- Személyes, partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel,



- Szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás,
- Induló hátrányok felismerése, felzárkóztatás megszervezése.

10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Minden gyermek más és más, ezért a személyiségfejlesztés alapja a differenciálás. Ehhez először szükséges a gyermek megismerése, majd a folyamatos fejlődés nyomon követése. Ez alapján végzi a pedagógus a fejlesztő munkáját, mely az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakember által nyújtott fejlesztéssel egészül ki.

10.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése - oktatása

10.1.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A beilleszkedési zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés.

Célunk: Időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermeket. Ez a tevékenység csak akkor eredményes, ha ismerjük a magatartási zavarok megnyilvánulásának leggyakoribb formáit.

Fel kell figyelnünk:

- Az agresszív megnyilvánulásokra,
- A közönyre és passzivitásra,
- Az érzelemszegény, apatikus magatartásra,
- A túlzott félelemre és szorongásra,
- A kifejezett féltékenységre, irigységre,
- A beszédzavarra.

Feladataink:

- Ismerjük fel a gyerekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínálunk számukra,
- Ismerjük meg a különleges bánásmódot igénylő gyermek fejlettségi szintjét, rögzítjük a gyermekdossierében a tapasztalatokat, erre alapozva készítjük el az egyéni fejlesztési tervet,
- A problémák, a nem elfogadható viselkedés számbavétele után tárjuk fel a viselkedészavar pszichológiai, szociális, esetleg biológiai okait,
- Helyzetfelmérés után irányítunk megfelelő szakemberhez a gyermeket, szüleit,
- Működünk együtt folyamatosan az egészségügy, a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.



A beilleszkedési, magatartási zavarok megoldását az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- Békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával,
- Személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával,
- Teljesíthető, reális követelmények támasztásával,
- A pozitív énkép kialakulásának támogatásával,
- A szülővel való rendszeres kapcsolattartással,
- A csoport segítő erejének mozgósításával,
- A gyermekvédelmi felelőssel való együttműködéssel,
- Szükség esetén pszichológus, illetve más külső szakember segítségének igénybe vételével.

Tevékenységek:

- Egyénre szabott, differenciált foglalkozások,
- Fejlesztő értékelés alkalmazása,
- A pedagógiai munkát segítő szakemberekkel való együttműködés,
- Mozgás- és játékterápiák,
- Családterápia,
- Kreatív tevékenységek,
- Kommunikáció fejlesztése.

10.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-fejlesztése

Intézményünk Alapító Okiratában nem szerepel SNI gyermekek ellátása.

Néhány esetben, jegyzői engedéllyel, alsóörsi, lovasi gyermekek számára helyben biztosítjuk az óvodai nevelést, és a jogszabályoknak megfelelő, szakértői véleményekben előírt fejlesztést.

10.1.3. A kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetséggondozás feladatainak megvalósítása óvodánkban differenciálással és egyéni tehetséggondozással történik.

Cél: Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetséges gyermekek minél korábbi életkorban felfedezhetők és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

Feltételek biztosítása intézményünkben:

- Csoporton belül az óvodapedagógusok által,
- Tehetségműhelyek biztosítása: mozgás, kézműves, csodabogarak,
- Különféle szolgáltatásokon keresztül: délutáni fakultatív tevékenységek.



Az óvodapedagógusok folyamatosan figyelik a gyermekeket, tudatosan keresik a tehetségigéretekre jellemző személyiségjegyeket.

A gyermekek tehetségműhelyekbe való beválogatását az óvodapedagógusok a tehetségműhelyek vezetőivel közösen végzik.

A műhelymunkában a beválogatott gyermekek októbertől május végéig vesznek részt.

Feladataink:

- Alakítsunk ki elfogadó, szeretetteljes óvodai légkört,
- Az óvodába lépés pillanatától kezdve kísérjük figyelemmel a gyermekek tehetségre utaló általános és speciális személyiség jegyeit,
- A differenciálás eszközrendszerével segítsük a tehetség fejlesztését,
- Komplex módon, újszerű technikák alkalmazása a napi tevékenységek során,
- Az óvodai élet során folyamatosan biztosítsuk a tehetséges gyermekek sokoldalú fejlődéséhez szükséges tárgyi feltételeket,
- Esélyegyenlőség biztosítása,
- Együttműködés a családokkal.

Tevékenységek:

- Differenciált foglalkozások szervezése
- Közművelődési intézmények által biztosított lehetőségek kihasználása,
- Óvodák számára kiírt pályázatokon való részvétel.

10.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

10.2.1. Hátrányos helyzetű gyermek

A gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a **hátrányos helyzet** fennállásának megállapításához a következő körülmények közül legalább egynek fenn kell állnia:

Alacsony iskolai végzettség:	A szülő vagy a családba fogadó gyám legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik.
Alacsony foglalkoztatottság:	A szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottságú.
Elégtelen lakókörnyezet:	A gyermek elégtelen lakókörnyezetben vagy lakáskörülmények között él.



10.2.2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához a következő kritériumoknak kell teljesülnie:

- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság:** A gyermeknek jogosultnak kell lennie rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.
- **Legalább két hátrányos tényező fennállása:**
- **Alacsony iskolai végzettség:** A szülő vagy gyám legfeljebb alapképzés végzettséggel rendelkezik (8 általános).
- **Alacsony foglalkoztatottság:** A szülő vagy gyám alacsonyan képzett vagy tartósan munkanélküli.
- **Elégtelen lakókörnyezet:** A gyermek elégtelen lakókörülmények között él (rossz minőségű lakás, zsúfoltság, stb.).
- **Nevelésbe vétel és utógondozói ellátás.**

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében az integráció az intézményi működés során befogadó környezetet és pedagógiai hatékony együtt nevelést jelent. A szociális környezet és az egyéni képességek fejlettségéből adódó hátrányok ellensúlyozására törekszünk nevelő-oktató munkánk során.

Feladataink:

- Befogadó és elfogadó attitűd kialakítása,
- Biztonságot nyújtó, családi légkör kialakítása,
- Az egyéni bánásmód kiemelt alkalmazása,
- Az aktuális fejlettséget figyelembe vevő fejlesztés biztosítása,
- Széleskörű, érdeklődésre alapuló tevékenységek biztosítása,
- Egyéni fejlesztési terv készítése,
- Együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása,
- A gyermek fejlesztését segítő szakemberek ajánlása, biztosítása,
- A gyermekek családjakkal történő rendszeres kapcsolattartás,
- Esetmegbeszélések szervezése,
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása,
- Együttműködés kialakítása: családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, védőnői hálózat, szakmai szolgáltatók, civil szervezetek.

10.2.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermek:

- Alapvető szükségleteinek kielégítése korlátozott,
- Családja szűkebb társadalmi környezet, az átlagoshoz képest negatív eltérést mutat,
- Normálisan fejlett, fiziológiailag nem sérült.



Szociálisan hátrányos helyzet kialakulásához vezető tényezők:

- A családi mikrokörnyezet (lakáskörülmények, jövedelmi viszonyok, kulturális helyzet, nevelési hagyományok)
- A családi házon kívüli környezet (utca, lakókörnyezet, társas kapcsolatok)
- Az óvodai környezet (helytelen nevelő magatartás, rossz pedagógus-gyermek kapcsolat, peremhelyzet a közösségben)

Cél: A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységekkel a hátrányok kompenzálása, esélyegyenlőség előmozdítása.

Feladataink:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- Integrációt elősegítő csoportalakítás: arányos elosztás,
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása,
- Nevelőtestület együttműködése,
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése,
- Biztosítsunk érzelmi támaszt nyújtó és a gyermek iránti megbecsülést sugárzó, kiegyensúlyozott óvodai légkört, szeretetteljes óvodapedagógusi magatartás, fokozott törődés alkalmazásával,
- Ismerjük meg a gyermekek életkörülményeit, folyamatosan kövessük figyelemmel a szociális viszonyait, óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Állapítsuk meg, hogy a képességek kibontakozását mi akadályozza, ennek megfelelően differenciáljunk,
- A szülőkkel közösen olyan lehetőségek keresése, amelyek segítik a nem megfelelő anyagi körülmények közötti gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását,
- Gyermekevédelmi fogadó óra biztosításával teremtsünk lehetőséget a szülők számára problémáik feltárására, megoldáskeresésre, segítségnyújtásra,
- A főigazgató tájékoztassa a szülőket, hogy milyen szociális juttatásokért fordulhatnak a helyi önkormányzathoz,
- A gyermekjóléti szolgálat képviselőjével tartsunk folyamatos kapcsolatot, valósítsuk meg a folyamatos együttműködést.

Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenység formák szolgálják:

- Az egyéni képességekhez igazodó csoportfoglalkozások szervezése,
- Mentálhigiénés programok szervezése,
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken,
- Motiválás arra, hogy a gyermekek folyamatosan járjanak óvodába,
- Szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt szenvedő gyermek, minél hamarabb segítségben részesülhessen,



- A nevelők és a gyermekek személyes jó kapcsolatának kialakítása, mely az ösztönzésen alapul,
- A szülők, családok, nevelési és életvezetési gondjainak segítése.
- A nevelők és a gyermekek személyes jó kapcsolatának kialakítása, mely az ösztönzésen alapul,
- A szülők, családok, nevelési és életvezetési gondjainak segítése.

10.3 Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése

10.3.1 Az 1-es típusú cukorbetegséggel élő gyermek ellátása

A cukorbetegséggel, vagy más néven diabétesszel élő gyermekek ellátási igénye különbözik egészséges társaiktól, nevelési igényükben nincs eltérés.

Az intézmény, törvényi előírásoknak megfelelően, gondoskodik az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek napközbeni alapvető speciális ellátásáról.

A főigazgató az óvodapedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmazott számára előírhatja:

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadását.

A főigazgató a feladat ellátását, olyan pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátásának a rendjét az SZMSZ tartalmazza.

10.3.2. A fokozott kockázatú allergiás gyerekek ellátása

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a fokozott kockázatú allergiás gyerekek egészségének megőrzésére.

Intézményünk biztosítja a tudottan anafilaxiás rizikójú allergiás gyermekek számára a biztonságos körülményeket, óvintézkedéseket annak érdekében, hogy a gyermekek ne érintkezzenek az allergénnel.



11.ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánk külső kapcsolatait környezetünk adottságai, a kialakított hagyományok, a partneri kör igényei határozzák meg.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt **(bölcsőde és egyéb szociális intézmények)**, az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után **(iskola)** meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Ezen kapcsolatok intenzitása, gyakorisága eltérő.

11.1. Óvoda – család kapcsolata

A legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda vagy a szülő teremt meg.

Célja: Hogy az óvoda a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, és segítségnyújtás.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus és szülők egyenrangú nevelőtársi viszonya kölcsönös alkalmazkodásban nyilvánuljon meg,
- Az óvoda dolgozói előítélettől mentesek legyenek a család iránt,
- Az óvodapedagógus a szoros együttműködés során érvényesítse az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait,
- Az óvodapedagógus bizalmat ébresztő, megértő magatartást tanúsítson, esetenként segítse tanácsaival a megfelelő fejlesztés lehetőségeit,
- Tartsuk tiszteltben az óvoda és a család világnézetét, sajátosságait, a dolgozók emberi magatartásukban, szakmai felkészültségükben példamutatóak legyenek.



A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás,
- Beszoktatás,
- Napi kapcsolattartás, betekintés a csoport életébe,
- Szülői értekezlet
- Közös programok, ünnepek, rendezvények,
- Kirándulások,
- Szülői fórum –Tea délután,
- Fogadó órák,
- Nyílt napok.

Családlátogatás

Az óvodapedagógusok betekintést nyerhetnek a gyermek közvetlen környezetébe. Lehetőség nyílik a gyermek otthoni viselkedésének megfigyelésére, a családban kialakult szokások megismerésére. Ezen alkalommal vagy már a beiratkozáskor a szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai jogviszonyban álló, cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről haladéktalanul tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek mindig tartsa magánál.

Beszoktatás

A gyermek a szülővel együtt ismerkedjen meg az óvodában kialakult szokásokkal, s ezeket otthonában is alkalmazza.

Napi kapcsolattartás, betekintés a csoport életébe

Lehetőséget biztosít a gyermekkel kapcsolatos információcserére, ha szükséges módot adunk a szülőnek egy előre egyeztetett időpontban a problémák megbeszélésére.

Óvodánkba a szülők bármikor betekintést nyerhetnek a csoport életébe, megfigyelhetik gyermekeik közösségbe való viselkedését, játékát, tevékenységét.

Szülői értekezlet

A nevelési év során három előre tervezett szülői értekezletet tartunk, melyen tájékoztatjuk a szülőket óvodai nevelésünk aktuális feladatairól, eredményeiről, az óvoda életét érintő időpontokról, határidőkről /ünnepeink, nyári szünet/.



Közös programok, ünnepek, rendezvények

Célja, az évek során kialakult szokások őrzése – hagyományápolás.

- Ünnepkörökhöz kapcsolódó kézműves délutánok – szülőkkel
- Őszváro piknik - szülők részvételével
- Márton- napi lámpás felvonulás – szülők részvételével
- Adventi gyertyagyújtás – Fenntartó, szülők részvételével
- Luca napi forgatag, vásár - Szülők részvételével
- Karácsonyi ünnepély - Fenntartó részvételével
- Farsang - Szülők részvételével
- Szülők napja - Szülők, Nagyszülők részvételével
- Májusfaállítás – kitáncolás- Szülők részvételével
- Évzáró, ballagás - Fenntartó és szülők részvételével.

Fogadó órák

Tájékoztatást nyújtunk a gyermekek fejlődéséről, ezen alkalmakon lehetőségünk van véleménycserére, a kölcsönös informálódásra és pedagógiai segítségnyújtásra

A tájékoztatás rendje és formái és a keletkezett dokumentumok:

Óvodánkat érintő információkról tájékoztatást kapnak a szülők szülői értekezleteken. A tájékoztatást segíti az OviKréta rendszer. Az értesítéseket megjelenítjük faliújságunkon, kapcsolattartásra felhasználunk infokommunikációs eszközöket is/ honlap, e-mail/.

A szülői értekezletekről jegyzőkönyvek készülnek, melyeknek mellékleteként a jelenléti íveken a szülők aláírásukkal igazolják jelenlétüket.

11.2. Óvodánk és a bölcsőde kapcsolata

2017. év szeptemberétől többcélú intézményként működik óvodánk, így épületen belül legszorosabb kapcsolatunk a bölcsődével van. A bölcsődei neveléssel összhangban szervezzük mindennapi tevékenységeinket, igazodva egymás napirendjéhez. A szoros kapcsolat lehetővé teszi egymás munkájának megismerését, segítve a gyerekek óvodai befogadását. Az óvodai nevelőtestület és a kisgyermeknevelők kölcsönösen segítik egymás munkáját. A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével lehetőség nyílik közös programok szervezésére, elősegítve ezzel a bölcsőde – óvoda átmenetet.



11.3. Óvodánk és a fenntartó kapcsolata

Óvodánk 2012. augusztus 16-tól önálló jogi személyként, önállóan működő költségvetési szervként végzi munkáját.

A fenntartó képviselő-testület folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó nevelő-oktató munkát, intézményünk gazdálkodását.

Kapcsolattartás formái:

- Napi ügyintézés pénzügyi előadókkal,
- Képviselőtestületi üléseken való időszakos részvétel,
- Éves beszámoló az intézmény munkájáról,
- Kölcsönös információáramlás,
- Partneri igény- és elégedettség mérések,
- Jogszabályi elvárás szerint a szabályozó dokumentumok jóváhagyása, ellenőrzése;
- TÉR.

Hagyománnyá vált, hogy önkormányzatunk vezetői meghívást kapnak óvodánkban rendezett ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Óvodásaink családtagjaikkal együtt látogatják a község és társközségünk által szervezett programokat, műsort adnak (májusfaállítás, falunap, adventi gyertyagyújtás), vagy tevékenyen részt vesznek azokon.

11.4. Óvodánk és az iskola kapcsolata

Az óvodából az iskolába való átmenet megkívánja a két intézmény nevelő-oktató munkájának összehangolását, együttműködését.

Az óvodánkhoz közeli iskolákkal való kapcsolatunk megkönnyíti az óvoda-iskola átmenet nehézségeit a gyermekek és a szülők számára.

Kapcsolattartás elvei és feladatai:

- Az óvodapedagógusok a családok és a gyerekek egyéni helyzetét, jellemzőit figyelembe véve segítsék az iskolába lépés zavartalanságát,
- Az együttműködésben érvényesüljön egymás munkájának ismerete és megbecsülése, a kölcsönös nyitottság és bizalom,
- Az óvoda adjon tájékoztatást a gyerekek fejlettségéről, a differenciált bánásmód tapasztalatairól, egyéb nehézségekről,
- Tegye lehetővé az óvoda, hogy a gyerekek örömmel, bizalommal, érdeklődéssel várják az iskolát és pozitív élményeik legyenek az iskolai életmóddal kapcsolatban.



A kapcsolattartás formái:

- Az óvodapedagógusok, tanítók közötti szakmai beszélgetések;
- Az iskolalátogatás;
- A tanítók szülői értekezleten való részvétele;
- Az óvodapedagógusok óralátogatása (iskolássá vált gyermekekhez),
- Az elsőosztályos tanító néni óvoda látogatása,
- Nyíltnapok.

Iskolalátogatás

Nagy csoportos óvodásaink szüleikkel együtt az iskola meghívására ellátogatnak az iskolába, ovi-suli foglalkozásokon vesznek részt. Itt lehetőségük nyílik megismerkedni az iskola épületével, betekintést nyernek az iskolai életbe, találkoznak a leendő tanító nénijükkel.

Szülői értekezleten való részvétel

A beíratás előtt az iskola igazgatója és a leendő elsőosztályos tanító eljön az intézményünkbe, és tájékoztatót tart a leendő iskolások szüleinek az iskolai életéről, elvárásokról.

Az első osztályos tanító néni óvoda látogatása

A leendő első osztályos tanító néni a tavasz folyamán ellátogat az óvodába, megismerkedik a gyerekekkel, tapasztalatokat szerez közösségben való viselkedésükről.

Az óvodapedagógusok és gyermekek óralátogatása

Az óvodapedagógusok a leendő első osztályos gyerekekkel meglátogatják az iskolát, játékos tanórán vesznek részt. Felfedezik az iskola termeit, udvarát.

Nyíltnapok

Óvodánk pedagógusai rendszeresen részt vesznek az iskola által szervezett nyíltnapokon, ahol betekintést nyerhetnek az első osztályosok iskolába való beilleszkedéséről.



11.5. Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata

Lehetőségek szerint óvodánk kapcsolatba lép a környezetében működő közművelődési intézményekkel/színház, mozi, könyvtár/.

Kapcsolattartás elvei és feladatai:

- Segítse elő a nevelési feladatok sokoldalú megoldását az intézmények kínálatából történő válogatással,
- Az óvodapedagógus keltse fel az érdeklődést a gyermekekben,
- A gyermekeket készítse fel az esztétikai, érzelmi élményre, művészeti igényeik fokozatos kialakítására, kielégítésére,
- A gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődését figyelembe véve látogassák a rendezvényeket, az óvodapedagógusok vagy szüleik vezetésével.

A kapcsolattartás formái:

- Tájékoztatás
- Megbeszélések
- Rendezvényen való részvétel
- Látogatás.

11.6. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Óvodánk kapcsolatot tart:

- Magyar Katolikus és Magyar Református egyház – heti rendszerességgel hitoktatás
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat - Szakértői vélemények készítése,
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Balatonfüredi Tagintézménye – logopédiai, fejlesztő tevékenységekkel való ellátás, pedagógiai vélemények készítése,
- Egészségügyi szakszolgálatokkal, mint védőnő, orvos; fogorvos;
- Gondos Panni Család- és Gyermejkölési Központ és Szociális Szolgálat
- Balatonfüredi Szociális Alapszolgáltatási Központ Család- és Gyermejkölési Központ - óvodai szociális segítő,
- A környékünkön lévő óvodákkal.



11.7 Óvodánk alapítványával való együttműködés

Intézményünk alapítványa segíti óvodánk fejlesztéseit, ezért együttműködünk az alapítvány kuratóriumával, óvodánk eszközfejlesztése és programjainak szervezése érdekében.

Kapcsolattartásunk formái, módjai:

- A kuratóriumi megbeszélések adnak lehetőséget az óvoda fejlesztésével kapcsolatos kérések megtárgyalására, melyeket szükség szerint tartunk közösen.
- Óvodánk helyet biztosít az ülések megtartására.
- Alapítványunk tevékenyen vesz részt programjaink szervezésében és finanszírozásában, tagjain keresztül.

11.8. Az intézmény külhoni kapcsolatai

Lehetőségeink szerint törekszünk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal szakmai kapcsolatot építeni és fenntartani.

12. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK, JELES NAPOK

Óvodai nevelésünk meghatározója, tevékenységeink megszervezésének alapja az évszakok változása, az ahhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok.

Nevelő-oktató munkánk célja az egyetemes és nemzeti kultúra értékeinek közvetítése, melyek az ünnepek és jeles napok szervezésével, hagyományaink átörökítésével valósulnak meg.

Az ünnepek keretet adnak munkánknak. A gyermekeknek, felnőtteknek is szüksége van arra, hogy ünnepeink és a mindennapok elváljanak egymástól.

Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek fokozatosan töltszódjenek fel tartalommal és a készülődés legyen öröm mindenki számára. A várakozás, az ünnephez kötődő érzelmek segítik a gyermeki személyiség kiteljesedését.

Törekszünk arra, hogy a szülőkkel is megérezzessük az ünnepek fontosságát, az érzelmek megélését a családi nevelésben is.

Úgy érezzük, a kisgyermekkorban átélt ünnepi készülődés, abban való részvétel örökre meghatározza a későbbi felnőtt korban való ünneplés minőségét.

Szeretnénk mintát adni a szülők számára, ötleteinkkel, az intézmény díszítésével, versekkel, mesékkel, ajándék ötletekkel.



Évszakhoz kötődő hagyományaink, ünnepeink, jeles napok:

ŐSZ

- Autómentes világnap
- A magyar népmese napja
- Őszváró piknik
- Állatok világnapja
- A zene világnapja
- Egészség hét
- Oviszépítés
- Október 23.
- Márton- nap
- Hulladékcsökkentési hét
- Őszi kirándulás

TÉL

- Adventi készülődés- gyertyagyújtás község szinten
- Mikulás
- Luca- napi forgatag, vásár
- Karácsony
- Medve-hét
- Farsang

TAVASZ

- Március 15.
- Víz világnapja
- Húsvéti készülődés
- Föld napja
- Oviszépítés
- Szülők napja
- Májusfa állítás
- Madarak és fák napja
- Kihívás napja
- Nemzeti összetartozás napja
- Gyermeknap
- Kirándulás
- Horgászás
- Iskolába lépők piknikje
- Ballagás, évváró



Gyermekközösségekkel kapcsolatos hagyományok:

- Születésnapok ünneplése csoportokban,
- Csoportos kirándulások,
- Színház, bábszínházi előadások.

Feladataink:

- Az óvodába lépés első pillanatától olyan környezet megteremtése, ahol a nevelés szerves részét képezi a hagyományápolás,
- Jelentsen örömet a népi kultúra megőrzése,
- Az ünnepeket megelőzően legyen fontos az érzelmi előkészítés, örömteli várakozás, az együttlét,
- Minél több élmény biztosítása, a környezetben fellelhető mesterségek, néprajzi elemek megismertetését célozva,
- Együtt ünneplés örömének megéreztetése családi hangulat megteremtésével,
- Az ünnepi ruha viselése jelentse a rendkívüliséget,
- Törekedjünk az időérzék fejlesztésére az ünnepi előkészületek során,
- Családok bevonása a programokba, azok megszervezésébe.



13.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program érvényessége: határozatlan idejű.

Felülvizsgálat időpontja: 5 év

A módosítás módja: A nevelőtestület többségi indítványára a felülvizsgálat során felmerülő indokok alapján illetve jogszabályváltozás esetén.

A Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Óvodai Pedagógiai Programját az óvoda nevelőtestülete sz. határozatával elfogadta.

Alsóörs,.....

A Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Óvodai Pedagógiai Programjáról véleményezési jogával élt az óvoda szülői közössége.

Alsóörs,.....

Szülők közösségének vezetője

A Napraforgó Óvoda és Bölcsőde Óvodai Pedagógiai Programját a főigazgató sz. határozatával jóváhagyta.

Alsóörs,.....

Főigazgató



1. számú melléklet

Szokás és szabályrendszer

Idő	Gyermekeknél kialakítandó	Óvodapedagógusok és dajkák feladatai	
6.30-7.30	Az összevont csoportban gyülekeznek, játszanak a gyerekek. A gyerekeket a szülők öltöztetik át. A hazamenős ruhák a felső polcra, amit napközben felvesznek, a zsákba kerülnek. A kinti cipőt a szekrény alsó polcára teszik.	Játéklehetőségek biztosítása.	Csoportszoba takarítása, portörítés, viráglocsolás, szalvétahajtogatás.
7.30-8.45	Saját óvodapedagógusuk megérkezésekor helyre teszik a játékokat. Elköszönnek az óvónénitől és a gyerekektől. Saját csoportjukban játékidő alatt ügyelnek arra, hogy társaikat ne zavarják, a játékokat rendeltetésszerűen használják, a leesett játékokat vegyék fel, a játék befejezésekor azt tegyék a helyére, és csak azután vegyenek elő új játékot. A nagyobbak irányítással, társasjátékokkal, fejlesztőjátékokkal játsszanak, építsenek. Egymás játékára, az elkészült művekre vigyázzanak, ne rombolják össze. Mozgásos játékot csak a kijelölt helyen játszanak. Rajzoláshoz, festéshez, gyurmázáshoz mindig tegyenek fel terítőt az asztalra. Az ollót, ragasztót kérjék. A kész alkotásokat a kijelölt helyre tegyék. Tegyenek rendet maguk után. Festés, gyurmázás után mossanak kezét. A játékokat mindig kérjék el. Az otthonról hozott játékokat, tegyék a kijelölt helyre.	Megfelelő helyet biztosít minden játszócsoport számára. Fogadja az érkező gyerekeket, beszélget velük, ha szükséges, vigasztal. Fejlesztő játékokat kezdeményez kisebb csoportokban, vagy egyénileg foglalkozik azokkal, akikkel szükséges. Mesélés, verselés, festés, mintázás tevékenységet kezdeményez. Ügyel arra, hogy a konfliktusok békés formában oldódjanak meg.	Szükség esetén segít a tevékenységek előkészítésében, illetve a terem tisztaságának és rendjének helyreállításában. 8.30-kor bezárja a bejáratú ajtót.



8.45- 9.30	A rakodásban mindenkinek részt kell vennie. Az asztalokról minden játékot tegyenek a helyére. A szőnyegen az építmények, a következő tevékenységtől függően, megmaradhatnak. A babszobában, konyhában is tegyenek rendet maguk után. Aki elkészül, leül a helyére. Betartandó szabályok: • A csoportszobát csak felnőtt tudtával hagyhatják el a gyerekek. • Az egyes tevékenységeknél rendeltetésszerűen használják az eszközöket. Ne álljanak fel az asztaltól hegyes, szúrós szerszámmal, eszközökkel (olló, tű, stb.). Figyeljenek arra, hogy ne bökdőssenek, szurkáljanak egymás felé. • Elektromos eszközökhöz ne nyúljanak. • Az ajtó befelé nyílik, ezért ne az ajtó előtt játszanak. • Apróbb játékokat, terményeket ne vegyenek a szájukba, ne dugják az orrukba, fülükbe. • Teremrendezésnél fokozatosan figyeljenek egymás testi épségére. A széket a háttámlájánál és lapjánál két kézzel fogva vigyék, ha szükséges. • A bútorokra, fűtéscsőre felmászni, belekapaszkodni nem szabad, széken ne hintázzanak. • Az óvoda épületében ne rohangáljanak, ne lökdössék egymást. Ne verekedjenek. Ne dobálózzanak. • Szóljanak a felnőtteknek, ha valaki megszegte a kialakított szabályokat. • Fegyelmezett magatartással, agresszivitással ne veszélyeztessék társaik testi épségét.	Mindenkit bevon a rakodásba, a gyerekek fejlettségének megfelelően segít. A várhatóan hosszabb időt igénylő játéknál, hamarabb figyelmezteti a gyerekeket, hogy idejük legyen a játék befejezésére. Ügyel, hogy a földön ne maradjon játék.	Segít a teremrendezésben, a rakodásban.
-----------------------	---	--	--



	Ezután részt vesznek a mindennapos mozgáson. Betartandó szabályok: • Mozgás alkalmával ügyelni kell a balesetveszélyek elkerülésére. • Figyeljenek még jobban egymásra a kisebb mozgási terület miatt.	A mindennapos mozgáshoz biztosítja a helyet és a friss levegőt. Fokozatosan bevonja a kicsiket is.	
	Először a naposok mennek a mosdóba. WC-znek, papírt használnak, maguk után lehúzzák a WC-t. Szappannal kezét mosnak, lerázzák a kezükről a vizet és saját törölközőjükben szárazra törlik a kezüket. Betartandó szabályok: • Amennyiben vizes padlón kell közlekedniük, fokozottan ügyelnek a csúszásveszélyre, legyenek nagyon óvatosak. • Tilos a mosdóban szaladgálni, csúszkálni, társakat lökdösni, a vizet szétfröcskölni. • A folyékony szappant a kialakított szabályok szerint használják, hogy ne kerüljön se saját, se társuk szemébe, ruhájára. • A csapból ne igyanak. Ivásra csak a víz adagolót használják, de előzőleg kérdezzék meg felnőttektől, hogy ihatnak-e.	A gyerekekkel közösen megy a mosdóba, segítséget ad.	Segítséget nyújt a mosdóban.



	A naposok megterítik az asztalokat, kikészítik a szalvétát, a kistálkát. Mindenki maga viszi az asztalhoz a tányért és a poharat. A tálcáról mindenki igénye szerint kér a dajka vagy óvó nénitől. Helyes testtartással ülnek a széken, halkán beszélgetnek és ügyelnek az asztal rendjére. A naposok öntenek folyadékot önállóan vagy kis segítséggel. Ha kérnek még, jelentkezzenek, és a felnőttek odaviszik az asztalhoz.	Segít az ételek osztásában. Figyel, hogy teli szájjal ne beszéljenek, és ne álljanak fel az asztaltól. Állva ne igyanak.	Ügyel az esztétikus terítésre. Segít az ételek osztásában. Ha szükséges, kér még ennivalót a konyhából. Figyel arra, hogy mindenki egyen egy keveset.
	Étkezés után mindenki használja a szalvétát. A tányérját, poharát az asztalra illetve kocsira teszi, székét beemeli a helyére. A naposok leszedik a szalvéta tartót, kistálkát, Összehajtják a terítőt.	A gyerekekkel közösen megy a mosdóba, segítséget ad.	Ügyel a naposok munkájára, szükség esetén segítséget nyújt. Tízórai után letörli az asztalokat, felseper, kitolja a kocsit.



9.30-11.30	Tízórai után „beszélgető kör”-höz a szőnyegen ülnek, majd kötött vagy kötetlen tevékenységben vesznek részt. A foglalkozáson részt vevő gyerekeknél ne legyen játék. A heti egyszeri kötelező mozgást a sportcsarnokban végzik, ahol önállón vagy segítséggel átöltöznek. Betartandó szabályok: • Mozgás foglalkozás alkalmával ügyelni kell a balesetveszélyek elkerülésére. • A csarnokban csak felnőtt felügyelete mellett tartózkodhatnak. • A tornaszereket fegyelmezetten, rendeltetésszerűen használják. Szabad játék után a játékokat elteszik, rendet raknak a csoportszobában. Kimennek a mosdóba, majd öltözködni kezdenek. Előveszik az udvari ruhát, a padon ülve öltöznek. Ahogy elkészülnek, folyamatosan mehetnek az udvarra. Jó időben asztalokat, székeket, plédeket is kiviszünk az udvarra.	Nyugodt légkört teremt a foglalkozásokhoz. Egyéni feladatokat ad. Segít a játékok helyretételében. Igyekszik mindenkit a fejlettségi szintjének megfelelően bevonni a feladatvégzésbe. Segít a ruhák kivételében, az öltözködésben. Minden gyereken megigazítja a ruhát és betűri a derekukat.	Szükség esetén együtt van a csoporttal. Festés, mintázás során segít a tevékenységben, utána rendbe teszi az eszközöket, csoportszobát. Segít a játékok esztétikus elhelyezésében. Megmossa, előkészíti a gyümölcsöt. Figyelemmel kíséri a gyerekeket a mosdóban. Segít az öltözködésben. Ha valamelyik gyerek később öltözik, kikíséri az udvarra.
-------------------	--	--	---



	Betartandó szabályok: • Figyelmeztessék egymást az elvárható és tilos magatartásformákra. • Az udvart engedély nélkül nem hagyhatják el. • A kerítésre ne másszanak fel. • Futkározásnál figyeljenek egymásra. • A magasabb udvari játékok használatakor ügyeljenek a leesés veszélyére. • Ügyeljenek, hogy a homokot ne szórják. • A homokozóból játékot ne vigyenek ki. • Kővel ne dobáljanak, bottal ne rohangáljanak. • A babakházban ne álljanak a korlátra. • Biciklizésnél, motorozásnál a kötelező haladási irányt tartsák be. • Gyümölcs evéskor ne szaladgáljanak, a padra üljenek. • A mászókán két kézzel kapaszkodjanak. • A csúszdára a lépcsőn menjenek, összezárt lábbal, csak ülve csússzanak. • A csúszdára visszafelé ne másszanak fel, csúszdáról fejjel lefelé ne csússzanak, az udvari játszóeszközökről (mászóka, csúszda stb.) ne ugorjanak le. • Talált bármilyen olyan nem óvodai játékeszközökhöz ne nyúljanak, mint: üvegdarabok, szilánkok, stb.	Ügyel az udvari szabályok betartására, a baleset elkerülésére. Mozgásos játékot kezdeményez. Ügyel arra, hogy a játszó csoportok ne zavarják egymást, virágokat ne tépjék le.	Rendet tesz a csoportszobában, ellenőrzi, hogy elég szappan, WC papír legyen a mosdóban. Ügyel az udvari szabályok betartására.
--	---	--	---



	Összeszedik a játékokat, a nagyok segítenek bevinni a tároló helyiségbe. Kirázzák a cipőjükből a homokot. A lépcső előtt és az ajtónál is lábtörölőben mindenki lábat töröl. Télen a havat lesöprik a csizmájukról. Séták alkalmával a megbeszélt szabályokat betartják, vigyáznak a kicsikre.	Segít a cipők kirázásában, bekötésében.	A tárolóba teszi a játékokat. Segít a cipők kirázásában, bekötésében.
--	--	---	--



11.30- 12.30	Az öltözőben a padon ülve vetkőznek. A ruhájukat kifordítva, összehajtva teszik a zsákba. Átöltözés után mindenki a mosdóba megy. Önállóan, illetve segítséggel WC-znek és mosakodnak. Szükség szerint használják a körömkefét. A naposok megterítenek. Mindent kóstoljanak meg. Amit nem kérnek, hagyják a tányéron. Más tányérjába ne nyúljanak bele. Kézzel ne nyúljanak az ételhez. Ha kérnek még, jelentkezzenek, és a felnőtt odaviszi az asztalhoz. Az asztal felé fordulva üljenek. A nagyok késsel-villával étkezzenek, a húst kis segítséggel, vagy önállóan aprítsák fel. A kisebbek elé tett húst a felnőttek vágják össze. Betartandó szabályok: • Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják. • A széken ne hintázzanak. A naposok összeszedik a poharakat/ kettesével/ és kikotort tányérokat. Az asztalra vagy a kocsira teszik.	Segít vetkőzni, felakasztani a kabátokat, eltenni a ruhákat. Ügyel arra, hogy a fiúk felhajtsák a WC ülőkét, a lányok használjanak WC papírt, mindenki mosson kezet. A ruhák ujját, ha szükséges, segít felhajtani. Osztja az ebédet. Segít a nagyoknak a hús elvágásában. A kicsik húsát összeaprítja, és szükség esetén segít az evésben nekik.	Segít vetkőzni, felakasztani a kabátokat, eltenni a ruhákat. Ügyel a naposok munkájára, szükség esetén segítséget nyújt. Betolja és osztja az ebédet. Segít a nagyoknak a hús elvágásában. A kicsik húsát összeaprítja, és szükség esetén segít az evésben nekik. Összekotorja a maradékot a moslékos tálba. A piszkos edényeket visszaviszi a konyhába. Ha kell, előkészíti a gyümölcsöt. 12.30-kor kinyitja a bejárati ajtót.
-------------------------	---	---	---



12.30-14.45.	A csoport asztalonként kimegy a mosdóba. WC használat után mosakszik, és önállóan fogat mos. Utána a fogkefét tisztán, fejjel felfelé a pohárba teszi, és helyre rakja. A ruhájukat kifordítva a székre, vagy az ágy végére, a cipőjüket az ágy végéhez teszik. Az otthonról hozott plüss állatot, illetve kiválasztott óvodait magukkal vihetik az ágyba. Mesehallgatás után megpróbálnak aludni. Aki nem tud, csendben, nyugodtan fekszik. Pihenő időben, akinek WC-re kell mennie, jelzi és papucsba bújik.	Segít a fogkrémadagolásban. Segít az ágyrakásban. Segít a vetkőzésben. Megigazítja a takarókat, biztosítja a nyugodt pihenést. Mesél, majd aki igényli, simogatja, mellé ül. A két óvodapedagógus megbeszéli a nap eseményeit, majd a másnapi előkészületeket.	Felsöpri a csoportszobát, kirakja az ágyakat, szellőztet. Segít a vetkőzésben. Megigazítja a takarókat, biztosítja a nyugodt pihenést. Rendbe teszi a mosdót, elmossa a fogmosó felszereléseket. Megjavítja az elszakadt textíliákat.
14.45-16.30	A nagyok, középsősök összehajtják a takarójukat. A székre ülve öltöznek. A nagyok segítenek a kicsiknek. Aki felöltözött, kimegy a mosdóba. A mosdó használat után fésülködnek, önállóan vagy segítséggel. A naposok terítenek, majd önkiszolgálás után leülnek uzsonnázni. Aki elkészült, visszaviszi az edényeket az asztalra, kocsira. mosdózás után, jó idő esetén, kimegyünk az udvarra. Rossz idő esetén, játék a saját csoportban 16.00 óráig. Akiért jönnek, helyre teszi a játékot, elköszön, és öltözni megy. 16.00 órától összevont csoportban játszanak a gyerekek, míg értük nem jönnek.	A kicsiknek segít az öltözködésben. Segít fésülködni. Tevékenységeket szervez.	Elteszi az ágyakat. Segít a mosdóban. Segít fésülködni. Felügyeli a naposok munkáját, előkészíti az uzsonnát. Segít a játékok elrakásában. Takarítja az üres helyiségeket.



Általános szokások és szabályok:

Testápolás:

- Minden gyermek a saját, jellel ellátott törölközőjét, fogmosó poharát, fogkefét és fésűjét használja.
- Használat után az eszközöket (fogápoló eszközöket tisztára mosva, fogkefét szőrével felfelé) a helyére rakják.
- A papír zsebkendőt szükség szerint használják és utána a szemetesbe dobják.
- Tüsszentéskor, köhögéskor a kezüket a szájuk elé teszik.
- Kézmosás: kinyitja a csapot, folyékony szappanból egyszer nyom az egyik tenyerére, összedörögli a két kezét, lemossa a habot, elzárja a csapot, lerázza a kezéről a vizet, odamegy a törölközőjéhez, és szárazra törli a kezét.

Öltözködés:

- Kicsik: próbálkoznak öltözködni, gombolni, patentolni, zoknit húzni, cipőt felvenni.
- Nagyok: egyre önállóbban öltöznek, vetkőznek, hajtogatják a ruhájukat, vigyáznak a holmijukra. Próbálkoznak a cipőkötéssel. Segítenek a kicsiknek.

Kisebbségi segítése:

- Válgon természetessé, hogy észrevegyék, ha a kisebb gyerek segítségre szorul. Ilyenkor segítsenek, vagy szóljanak a felnőtteknek.
- Segítsenek öltözködésben, rendrakásban, önkiszolgáló munkákban.

Növény és állatgondozás:

- Segítenek a halak etetésében.
- Ősszel segítenek a levélseprésben, télen a hó eltakarításban.
- Télen segítenek a madarak etetésében.
- Tavasszal segítenek az ültetésben és a kikelt növények gondozásában, a termés leszedésében, betakarításában.

Egyéni megbízások:

- A kérésnek tegyenek eleget, illetve spontán segítsenek
- A nagyobbak a kért eszközöket vegyék elő, üzeneteket adjanak át.

Társas viselkedés, közösségi élet:

- Alkalmazzák az udvarias érintkezés néhány elemi formáját: érkezéskor, távozáskor köszönjenek.
- Használják az „egészségedre”, „kérem”, „köszönöm”, „légy szíves” kifejezéseket.
- Tanuljanak meg udvariasan visszautasítani.
- Legyenek képesek játék közben bizonyos szabályok felállítására, betartására, konfliktus helyzetek kulturált kezelésére, érzelmeik elfogadható kinyilvánítására.
- Ha szükséges, tudjanak lemondani saját elképzelésükről.
- Legyenek képesek türelmesen meghallgatni egymást és a felnőtteket.



- Legyenek képesek elemi szinten tolerálni egymás másságát (eltérő szokások, érdeklődés, cselekvés, kisebbek közeledése).
- Érezzék át, hogy a durvaság (verbális és cselekvés), árulkodás, csúfolódás, megszégyenítés, irigység nemkívánatos megnyilvánulások.
- Tartsák tiszteletben egymás személyes tárgyait, holmiját, munkáját.

Anyanvelvi nevelés, kommunikáció:

- Sokat és örömmel meséljenek élményeikről, érzelmeikről, tapasztalataikról, örömeikről, félelmeikről, vágyaikról.
- Szívesen vegyenek részt a felnőttek, vagy társaik által kezdeményezett beszélgetésekben.
- Ők is kezdeményezzenek beszélgetést.
- Hangokat, zörejeket ismerjenek fel, játékaikban utánozzanak.
- Érzelmeiket ne csak beszéddel, hanem metakommunikációs eszközökkel is fejezzék ki.
- Verseljenek, meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak.
- Találjanak ki halandzsa szövegeket.
- Párbeszéd során elképzeléseiket, véleményüket fejezzék ki szavakkal, gesztusokkal.
- Élvezettel játszanak nyelvi játékokat.
- Képekről mondjanak véleményt, találjanak ki történeteket.
- Vegyenek részt a szituációs játékokban – bizonyos helyzetekben hogyan kell megnyilatkozni, reagálni, kommunikálni.

Séták, kirándulások során betartandó szabályok:

- Séta közben minden gyermek figyeljen arra, hogy az előtte lévő merre megy, a sorból senki ne lógjon ki. Egymást megelőzni, a járdáról lelépni nem szabad.
- A gyermekeknek a járda úttesttől távolabb eső oldalán kell közlekedni, a párja kezét senki nem engedheti el.
- Az úttesten csak a kijelölt gyalogátkelőhelyen mehetnek át, folyamatos, gyors léptekkel.
- Séta közben a kerítéshez nyúlni tilos!
- Autóbuszon való utazáskor nem állhatnak fel, nehogy a hitelen fékezés miatt megüssék magukat.
- A járműveken nem szemetelhetnek, nem kiabálhatnak.
- Fel és leszállásnál óvatosan közlekedünk, egymás kezét elengedve szálljanak fel, hátra dőlve utazzanak.
- Az úti cél elérésekor csak a jármű teljes megállása után, a velük utazó felnőttet követően szálljanak le, türelmesen várják be társaikat.
- Ne hagyják el a csoportot. Séta, kirándulás során (szabad játék esetén) csak a felnőtt által meghatározott helyen tartózkodnak;
- A velük megismertetett elemi közlekedési szabályokat tartsák be.